

ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

ᐱᐱᐱᐱ
-ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

Friedrich Klára

Grál kehely –
király kehely

**Székita aranylemez
Kul-Obádól.
Bővebben
a 36. oldalon.**

**Jelenet a
Nagyszentmiklósi
Kincs 7-es
korsójáról.
Bővebben
a 27. oldalon.**

ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

ᐱᐱᐱᐱ
-ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

Friedrich Klára
**Grál kehely –
király kehely**

Budapest – 2012

„Nem azért kell a rendkívüli eseményeket emlegetni ugyanis, hogy ezek eltereljék a figyelmet az egyetlen lényegről, az Istenhez vezető útról és hamis képzelgésekhez, ábrándozásokhoz vezessenek. Másrészt azonban a csodás jelenségek elhallgatása éppolyan hamisításokhoz vezethet, mintha túlértékelnék azokat... Hiszen e jelek megmaradnak titoknak, sajátos jelbeszédnek s ha valamennyire nyilvánosságra is jutnak, a hívők meggyőződése szerint Istennek nem valami hiú látványosság keltése a célja vele, hanem minden esetben olyan meghatározott komoly indíték, mely Istennek és műveinek nagyobb megismerésével a lélek üdvösségét szolgálja...

Ami ebből az Árpádokra vonatkozik, az is általános cél egyúttal: a régi legendák adatai sokszor azért keltenek annyi kételkedést, mert hiányoznak, vagy nem megbízhatóak a tanúk... De ha van valami, ami a régi korokból áthúzódik a modern korba is és a technika-természettudomány „előrehaladott” világában is megtartja értelemfölötti megmagyarázhatatlanságát, az attól a könnyelműségtől is megóvhatja a modern embert és modern kutatót, hogy mindent, ami régen történt, egyszerűen mesének, álomnak, csalásnak vagy éppen irodalmi motívumnak tartson. Ezen a módon, a különféle országokban és különféle helyeken megnyilvánuló jelenségek a különféle időkben a magyar szent királyok nemzetségét sem a hamis illúziók, vagy mesék fényében tüntetik fel. S ha nem is éppen hitre buzdítanak mindenkit - ez senkinek sem lehet kötelező, de óvatosabb ítélkezésre, gondolkodásra.”

Dümmerth Dezső: A titokzatos jelbeszéd

„Eme és még több hasonlatos, szépséges cselekedeteknek jelei, Szent Imre elméjének különvaló kamrácskájában elzárva tartattak, és mind-étig, meddiglen csak el nem törött a korsó és a kenetnek illata ki nem széledett, mik rejtve valának, fel nem fedettek.”

Szent Imre hercegnek legendája

© Friedrich Klára – Szakács Gábor

Kiadó: Szakács Gábor T.: 403-1086, +36 30 431 1281

Villámlevél: szakacs.gabor@interware. hu, szakil@interware.hu

ISBN 978-963-88764-1-6

A kötetet Barta József tervezte

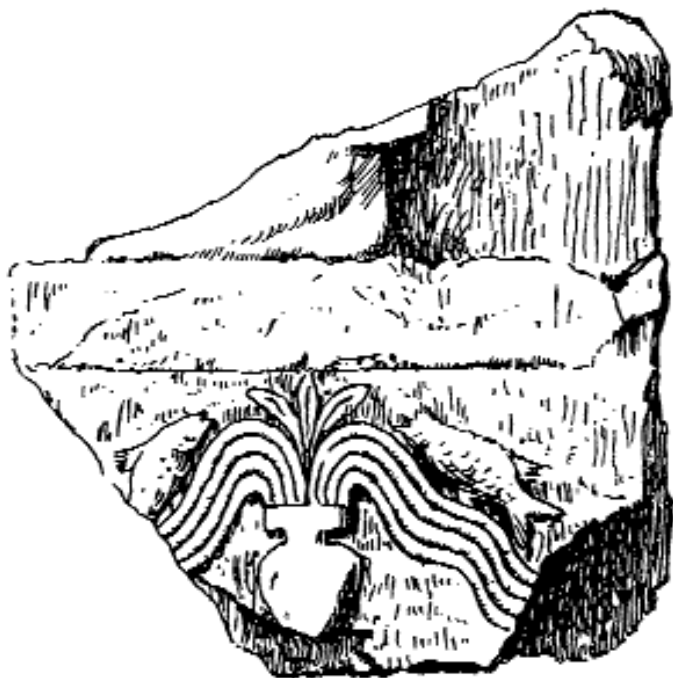
Nyomdai előkészítés: Barta Grafika Kft. T.: (1) 403-3579

Nyomás: Regisztrar Kiadó és Nyomda Kft. T.:(1) 400-2166, (1) 400-2167

Tartalom

Bevezető	5
Általános ismeretek a Grálról	6
Magyar vonatkozásokat említő szerzők	11
A Grállal kapcsolatos eddigi írásaim	16
Magyar párhuzamok, hasonlóságok	20
Néhány rovásfeliratos szkíta, szarmata, hun, avar edényükről	26
A Grál lehetséges ábrázolásai	28
A Grál szó a magyar király szóból származik	32
A sztyeppei csészetartó szobrok kezében jelképes Grál kelyhek vannak	34
Összegzés	38
A könyv rovásírással	39
Irodalom	90
Képek forrásai	91
Honlapunk	92
Kiadványaink	93

Két rovásírás betűsor

É	E	D	CS	C	B	A	A
Z	Ó	I	†	X	†	Λ	Θ
W	K	J	II	II	GY	G	F
P	Q	Q	NY	N	M	LY	L
M	U	M	X	Y	I	Λ	H
V	U	U	TY	T	SZ	S	R
,,Ψ,X,V,IIII,IIII,I	Y	†					
1000, 100, 50, 10, 5, 4, 3, 2, 1	ZS	Z					

Magyar Adorján ábécéje

H - R	† - I	† - A
Λ = S	† = J	† = Á
I = SZ	◊ = K	X = B
† = T	Λ = L	† = C
X - TY	Θ - LY	† - CS
M = U	† = M	† = D
M - Ú	> - N	† = E
† = Ü	D = NY	† = É
Q = Ü	> = O	Θ = F
M = V	Θ = Ö	Λ = G
† = Z	K = Ö	† = GY
† = ZS	† = Ö	† = H
† = AK(?)	† = P	† = I

Friedrich Klára ábécéje
Forrai Sándor betűivel

A rovásírás legfontosabb szabályai:

1. A rovásírást jobbról balra írjuk, mert legtöbb írásemlékünkben így szerepel. Lehet balról jobbra is írni, ám ez nem hagyománykövető. Ebben az esetben meg kell fordítani a betűket.
2. A szavakat szóközökkel választjuk el egymástól. Az írásjelek ugyanazok, mint a latin betűs írásnál.
3. A rovásírásban két fajta K betű használatos. Magyar Adorján szerint az egyik a szó végeire, a másik a szó belsejébe kerül. Forrai Sándor véleménye ezzel szemben az, hogy a két fajta K használatát a mellettük lévő magánhangzók hangrendje dönti el. Friedrich Klára kutatásai szerint rovás emlékeink nem igazolják ezeket a szabályokat. Egyszerűbb, ha csak a ◊ jelet használjuk K-ként, ez rovás emlékekkel is alátámasztható.
4. Fontos szabály, hogy rovásírásunkban csak azokat a betűváltozatokat használhatjuk, amelyek valamely régi rovás emlékben megtalálhatók.
5. A rovásbetűk között nincs Q, W, X, Y. Rovásírással így jelöljük őket:

QU = KV	pl.:	Aquincum	††††††††††
		quartz	††††††††††
X = KSZ	pl.:	taxi	††††††††††
Y = I vagy J	pl.:	Vörösmarty	††††††††††
		York	††††††††††
		yoghurt	††††††††††
W = V	pl.:	Wesselényi	††††††††††

Bevezető

A Grál kehelyről először az Arthur királyról szóló történetekből szereztem tudomást, a magyarság elődeihez pedig akkor kapcsoltam, amikor a szkíták eredetmondáit megismertem. Ezeket egy 1900 táján kiadott gyűjteményes kötetben olvastam. Ebben a kötetben helyet kapott Télfy János egyetemi tanár *Görög források a szkíták történetéhez* című jelentős műve 1863-ból. Itt Herodotos alapján három eredetmondát közöl. Az első, melyet a szkíták magukról tartanak, a másodikat a görögök beszélik róluk, a harmadik pedig „általánosan terjed”. Ebből itt csak kettőt ismertetek, mert ezekben szerepel egy arany csésze is. A szkíták nevei itt is görögösen eltorzítottak.

1. A szkíták azt tartják magukról, hogy a legrégibb nemzetség a földön. Targitaus nevű uralkodójuk Jupitertől és Borysthenés folyóisten egyik leányától származott. Neki három fia volt: Lipoxais, Arpoxais és a legkisebb, Koloxais. Uralkodásuk alatt aranytárgyak hullottak az égből: eke, járom, kétélű fejsze és csésze.
2. A másik monda szerint Herkules, Zeusz fia egy olyan földre tévedt, melynek tulajdonosa Hyläa egy félig kígyó, félig ember testű nő volt. Három gyermekük született, Agathys, Gelon és Scythes. Ez utóbbinak, a legkisebbnek adta Herkules egyik íját és övét, melyen arany csésze függött.

Erről a szkíta arany csészéről feltételezem, hogy az eredeti és első Grál kehely volt.

Feltételezem továbbá a következőket:

- A Grál szó a magyar **király** szóból ered
- A sztyeppei csészetartó szobrok kezében jelképes Grál kelyhek vannak.

A továbbiakban ezeket a feltételezéseimet igyekszem a források segítségével bizonyítani. Előtte azonban álljon itt néhány általános ismeret és a magyar vonatkozásokat is felvető szerzők gondolatai.

Általános ismeretek a Grálról

Tolnai Lexikon, 1927

„A Gral (Gaal) ófrancia szó, tálszerű edényt jelentett, a középkor hite szerint az a tál, amelyben Arimathiai József a keresztre feszített Jézus vérét felfogta. A legenda szerint ezt a csodás erejű Galt egy távoli országban őrzi valamely jeles uralkodó. Valószínűleg Walesben keletkezett a legenda s francia nyelven először a XII. sz. végén Robert de Born (másutt Boron) dolgozta fel a *Le roman du S. Graal* c. munkájában. (A Szent Grál regénye) Később gazdag irodalom keletkezett a Gral körül, utóbb Crestien de Troyes összeköttetésbe hozta Parceval eredetileg kelta mondájával s ez adott alapot Wolfram von Eschenbach *Parzival* c. költői elbeszélésének, aki különösen a monda valláserkölcsei motívumait mélyítette ki. Wolfram össze-szövi a mondat Artus mondájával: a Gral értékes drágakő, angyalok adták át megőrzés végett egy külön vitézi rendnek, amelynek feje a Gral király. A Gral örök ifjúságot ad özöinek, varázserejét évenként megújítja az égből leszállt galamb. A mondat újabban Richard Wagner dolgozta fel *Parsival* zenedrámájában.”

Ugyanez a lexikon Arhur királyról:

„Artus (vagy Arthur) király Britannia legrégibb lakosainak, a kelta eredetű briteknek nemzeti hőse, aki körül egész mondakör alakult. Életéről semmit sem tudunk, az sincs tisztázva, hogy élt-e vagy csak a lovagi király eszményképéül formálódott ki alakja. Legvalószínűbb, hogy a mondakör középpontja egy brit hős volt, a történeti Arthur, aki Kr. u. 500 körül csakugyan élt s 520 körül az angolszászokkal vívott csaták egyikében, mikor ezek a briteket legyőzték, elesett. Ez a történeti alak egy mithikus hőssel, a tavasz Istenével olvadt össze, s így alakult ki Arthur alakja, a lovagi szellem legideálisabb megtestesülése. Udvara a legkiválóbb lovagok találkozóhelye s a legdicsőbb 12 lovag a királlyal a híres kerek asztalt vagy asztalkört alkotja. ...E mondakör számtalan alakját főként Merlin varázsló mozgatja, eszményi egységbe a Szent Grál foglalja; a daliák leghíresebbjei: Parcival (fia Lohengrin), Tristan és Lancelot.”

René Guenon (1886-1951) francia matematikus, filozófus *Le roi du monde* (A világkirály) című könyvének része a Grál szimbolikája fejezet. Magyarul 1993-ban jelent meg. Ebben olvashatjuk:

„Úgy mondják, hogy a Szent Grál az Utolsó Vacsora kelyhe és hogy ezt használta Arimathiai József a keresztre feszítéskor a Krisztus oldalán Longinus centurio lándzsája ütötte sebből kiömlő vér és víz felfogására...”

Mondják, hogy a kelyhet a Lucifer homlokáról bukásakor leesett smaragdból készítették angyalok...

Azt is mondják, hogy a Grált Ádámra bízta a földi paradicsomban, de mivel elvesztette, nem vihette magával az Édenből való kiűzetés során..."

C. G. Jung (1875-1961) keresztény lélekgyógyász írta *Emlékek, álmok, gondolatok* című könyvében:

„A Grál történetek fiatal korom óta nagyon érdekeltek. 15 évesen olvastam őket először és felejthetetlen élményt jelentettek, olyant, amelytől soha többé nem szabadultam. Gyanítottam, hogy mindezek mögött még rejlik valami titok...

Az értelem szempontjából a mitologizálás terméketlen spekuláció, a kedély szempontjából ellenben gyógyhatású élettevékenységet jelent, olyan ragyogóvá teszi a létet, hogy nem szívesen nélkülöz-nénk. Ezért nincs is elegendő indoka annak, hogy miért kéne nélkülöznünk..."

Arthur Cotterell: *Mítoszok és legendák képes enciklopédiája* (1994)

Az Írország mondaciklusait röviden ismertető részből: *„Az első ciklus a Tuatha De Danaan, Dana istennő népe tetteiről szól. Ezekben a legtöbb említés Dana fiáról, Dagda istenről történik. Mágikus üstjében élővé tudta varázsolni a holtat. Lehetséges, hogy ez a csodálatos üst volt a számos legenda forrásául szolgáló Szent Grál előképe."*

Harpur-Westwood: *Legendák földjén* (1994)

A X. századi Annales of Wales-ben (Walesi évkönyvek) az 539. évnél olvasható e mondat: *„A küzdelem Cammlannban, ahol meghalt Arthur és Medraut."*

Arthur sírját 1191-ben Glastonburyben, a kolostor temetőjében szerzetesek találták meg, abban az időben, amikor Henrik királynak elege lett abból, hogy a lázadozó bretonok, cornwalliak, walesiek a legendás hős visszatérésében reménykedtek és az ebben való hit tartotta életben ellenállásukat. Hogy ne legyen kétség, a sírból egy ólomkereszt is előkerült, melyen egyértelműen szerepelt, hogy *„Itt fekszik eltemetve a híres Arthur király Avalon szigetén"* (1. KÉP)

Ezzel Avalon keresésének gondját is elvetették, ezt a titokzatos szigetet, ahonnan Arthur visszatérését várták, azonosították Glastonburyvel. Így a lázadozók nem reménykedhettek tovább, hogy Arthur él, a Glastonbury kolostor látogatottsága és anyagi felemelkedése pedig megindult. A király és a szerzetesek elégedettek voltak.

1. KÉP

L. Nagy Lajos, a kunok kutatója a perzsáknál is meglévő Grál hagyományra mutat rá a *„A fenséges kert legerősebb fája”* című könyvében (2003)

„A Grál legenda is követte Mani tanának nyomait. Itt jegyzem meg, hogy a Mani név vázával, vagy kövel (edénnyel) is fordítható. E két kép közvetlenül utal a Grál kehely jelképére.

A Grál legenda – a Perzsiából származó Parsiwalnameh közvetítésével – a XIII. század elején érte el a fejedelmi udvarokat Wolfram von Eschenbach Parsifaljának változatában... A Grál legendában Parsifalt Perlesvous-nak, Parcivalnak, vagy balga Parfaitnak is nevezik, mert vágyakozása és céljai tiszták voltak. Az egész élete az abszolút megtalálására irányult, amit a Grál jelképezett... Létezik még ezen kívül a Parsiwalnameh című manicheus ének (felfedezése 1931-ben), melynek a Gyöngydal és még néhány legenda a központi témája. Megdöbbentő e hasonlóság e dal és a Parsifal Nyugaton ismert változata között... Ezek szerint a Grálvár ténylegesen Perzsiában volt.”

Mani Kr. u. 216-276 között élt vallásalapító. L. Nagy Lajos adta ki a *Mani: Gyöngy énekek* című művet, melyben olvasható ez a két sor is:

*„Elhozta nekünk a Kelyhet
Az Élet vizével telve...”*

John Matthews: *Arthur király a sötét kor harcosa és legendás hőse* (2004)

John Matthews szerint Arthur neve a forrásokban először egy Nennius nevű, a Krisztus utáni VII. vagy VIII. sz.-ban élt szerzőnél fordul elő. Nennius felsorolja a király 12 nagy ütközetének helyszíneit, a csaták a VI. sz. elején zajlottak a piktek (skótok) és az angolszászok ellen. Arthur halála vagy eltűnése 545-ben következett be.

Arthur származását kutatva Matthews szarmata elődökre bukkant. (Mint majd a magyar vonatkozásokat felvető szerzőknél látni fogjuk, ezt Tomory Zsuzsa már korábban felfedezte.)

Több krónikás és régészeti forrás a szarmatákat a szkíta népből eredezteti, tehát a magyarok elődeihez tartoztak. Híres nyilazók és a kengyel feltalálói voltak. (F. K)

Matthews így ír a britanniai erődökben szolgálatot teljesítő szarmatákról: *„A szarmaták megtarthatták szokásaikat, isteneiket és hagyományait, köztük egy kőbe szúrt kard vallásos imádását is. Egy Lucius Artorius Castus nevű római tiszt vezetése alatt harcoltak... A szarmata alakulatok szélzsákra emlékeztető zászló alatt harcoltak, amely sárkányt formázott és Draconak hívták. A monda szerint üvöltésben tört ki, amint csatába vágattak. A helyi britonok körében csaknem legendás tisztelet övezte ezeket a vad és büszke harcosokat. Minden jel arra mutat, hogy erőteljes jelenlétük, beleértve a hiedelmeiket és tradícióikat, hatást gyakoroltak a hős lassan kibontakozó legendájára: Arthur (Artorius, Arthus néven szintén ismert) egy csapat lóháton ülő harcost vezetett, sárkánylobogó alatt harcolt, és kiválasztottságának bizonyítéka az volt, hogy képes volt az Excalibur néven ismert kardot kihúzni egy sziklából. Elképzelhető, hogy még ez a fegyver, az Excalibur is szarmata eredetű. Régebbi neve Caliburn volt (fehér acél) ...Érdekes módon a Kaukázus területéről származó szarmata kovácsok egy törzsét szintén kalybesnek hívták, amiből arra lehet következtetni, hogy Arthur kardjának neve a tenger túlsópartjáról érkezett harcosoktól ered. Ezekből a történelmi tényekből arra a következtetésre juthatunk, hogy Lucius Artorius Castus és szarmata lovagjai akár lehettek Arthur király és a Kerekasztal lovagjai is.”*

„...a legkorábbi írott források – miként Arthur esetében is – a kelta hagyományból származnak. Mielőtt a Grál elnyerte volna ma is ismert serleg vagy kupa formáját, üst alakúnak képzeltek el. A kelta mítoszokban rengeteg utalást találunk ilyen edényekre, amelyek különféle mágikus és csodálatos képességekkel rendelkeznek.”

Matthewstól megtudjuk, hogy a történetbe a XI. században Robert de Boron burgundiai író révén új elemek és szereplők kerültek. *„Legnagyobb hozzájárulása a legenda egészéhez az volt, hogy a Grált az utolsó vacsora kelyhével azonosította, így a monda a keresztény hagyományok részévé válhatott.”*

Boron és követői köréből származik az a mozzanat, hogy a kelyhet Arimathei József vitte Britanniába. Erről a régebbi, kelta eredetű történetekben nincs szó, sem arról, hogy Galahad lovag Arimathei József leszármazottja lenne és hogy Lancelot és Ginevra királyné között elítélendő kapcsolat lett volna. A XII. századtól egyre jobban bonyolítják a „bűnös szerelem” történetét, a segítőkész, tanácsadóból, Merlinből pedig az Ördög Fia lett, ezzel indokolták varázsló képességeit.

Matthews könyve szerint Arimathei József gazdag zsidó kereskedő volt. Nikodemus apokrif evangéliuma szerint pedig ügyvéd és a zsidó állam szenátora, tehát a zsidók között is igen magas rangú személy. (Badiny Jós Ferenc, 1998/141) Ennek ellent mond, hogy János Evangéliumában (19:38) az áll, hogy Jézus tanítványa volt „*de csak titokban, a zsidóktól való félelem miatt*”.

Julius Evola könyvében ez áll személyéről: *„Ami az Arimateai Józsefre való utalásokat illeti, ezek képezik a saga keresztény, bár nem katolikus és apostoli elemét. József Palesztinába érkező pogány nemes lovagként jelenik meg, aki Pontius Pilátusnak tett hét éves szolgálatért megkapja tőle Jézus holttestét, és a Jézus oldalából folyó vért egy serlegbe gyűjti, ami egyes szövegek szerint maga a Grál. Bebörtönözve... Józsefnek megjelenik az Úr, aki átadja neki a serleget: ez ad számára fényt és életet kiszabadulásáig, amire egyes szövegek szerint csak negyven év múlva kerül sor. Mindez akkor történt, amikor még pogány volt. Később megkapta a keresztséget és az Úr a kereszténység első püspökévé szentelte fel egy olyan olajjal, amely egyébként inkább a királyi, mintsem a papi felszentelés olajának tűnik. Valójában ez az olaj fogja felszentelni az egész britanniai királyi dinasztiát, egészen Uther Pendragonig, Arthur király apjáig.”*

Magyar vonatkozásokat említő szerzők

Dömötör Tekla: *Germán, kelta regék és mondák* (1976)

„Az Artus történetek a középkorban valószínűleg Magyarországon is ismertek voltak. Irodalmi feldolgozásban ugyan nem maradtak ránk, de az Artus történetek nevei felbukkannak a magyar oklevelekben is, mint személynevek, s a mondakör egy-egy motívuma talán hozzájárult a Toldi monda kialakulásához.

Az Artus királyról és udvaráról szóló történetekkel összekapcsolódik egy másik, szintén kelta eredetű költői hagyomány, a Grál monda. A Grál a tudósok véleménye szerint a kelta regékben eredetileg egy ételt-italt adó, soha ki nem fogyó varázsedény volt, afféle mesebeli Terülj-terülj asztalkám. A költők e mondát misztikus mozzanatokkal gazdagították s a Grál később a keresztény hit jelképe lett.”

Arthur (Dömötörnél Artus) apja Uther Pendragon, Anglia királya. Fia születését titokban tartotta az ellenség miatt, Merlin varázsló tanácsára. Uther Pendragon halála után egy kő nőtt ki a temetőben a földből, benne egy kard, rajta a felirat, aki kihúzza, azé lesz a királyi hatalom. Artus tudta kihúzni. Artus az ország felvirágoztatására törekszik, küzd a külső és belső ellenséggel, ehhez egy kardot kap segítségül a Tó Úrnőjétől, ez az Excalibur.

Forrai Sándor tanár, írástörténész, rovásíráskutató javaslatot dolgozott ki 1995-ben egy vérszerződést rovásírással is megőrző emlékmű felállítására Pusztaszeren.

Indoklásában megemlíti, hogy amikor a magyarok és elődeik a szkíták, hunok szerződést kötöttek, annak betartása érdekében megpecsételték azt oly módon, hogy vérüket egy borral töltött közös edénybe, kehelybe eresztették, mert így a vér nem alvadt meg és abból ittak, azaz *testvérültek*. Amikor Jézus az utolsó vacsorán megkötötte az Új Szövetséget, egy közös kehelybe töltött borból tanítványaival közösen ittak és Jézus elmondta, igyatok ebből mindannyian, ez az én vérem. Forrai Sándor elképzelése szerint a három méter magas kőszeren a szemközti oldalon a Vérszerződés öt pontja lenne rovásírással, a többi oldalon pedig latin betűvel magyarul, angolul, németül és japánul, japán betűkkel. Javasolta, hogy a kőszertetejét egy kőből kifaragott kehely díszítse, mely mind a Vérszerződés, mind az Új Szövetség jelképe. Sajnos elképzelése nem valósult meg. Bár nem írta le, de mivel a Grál kelyhet a legtöbb forrásban az Utolsó Vacsora kelyhével is azonosítják, elképzelése feltehetően ezt is magában foglalta.

Tomory Zsuzsa: *Szarmata-jazig jelenlét kárpát-medencei és nyugat-európai emlékei*, II. rész (1996)

A Grál magyar vonatkozásait már 1996-ban felvetette Tomory Zsuzsa, de kutatásait ennél sokkal korábban kezdte. (Bővebben személyéről: Szakács Gábor írásában, *Ősök és írások*, 2008/ 200) Az Egyesült Államokban élő és őstörténetünket kutató hölgy szerkesztette a Magyarságtudományi Értesítők füzetait. Ennek 1996-os 2. füzetében a szarmatákra és jazigokra vonatkozó kutatásairól ír. Kiderítette, hogy Marcus Aurelius császár (Kr. u. 121-180) aki kezdetben harcban állt szarmata elődeinkkel, Kr. u. 175-ben békét kötött velük, egyúttal felvette a „Sarmaticus” elnevezést is. Békefeltételei között szerepelt, hogy a szarmaták állítsanak ki egy 8000 fős lovas csapatot, római szolgálatra. Ebből 5500 főt Britanniába küldtek, ahol mint kitűnő katonákat a leginkább fenyegetett északi határvidéken helyezték el őket. Tomory Zsuzsa levélben kereste meg Dan Robinson-t, a Chesteri Grosvenor Museum archeológiai osztályának vezetőjét, akitől 1996 május 15-én kapott választ a szarmatákra vonatkozóan. Igazolta az adatot az 5500 Britanniába küldött szarmata lovasról. Igazolta, hogy 500 szarmata lovas Ribchesterben is állomásozott. S ami a legfőbb, egy fényképet és egy rajzt küldött a Chesterben található szarmata sírkőről, amelyen lovas látható, sárkányos hadijelvénnel, illetve zászlóval. Ezt az értékes felvételt és rajzt Tomory Zsuzsa közölte a Magyarságtudományi Értesítő említett számában, de a Magyarságtudományi Intézet honlapján is látható: www.magtudin.org.

2. KÉP Rajz a szarmata sírkőről

Arthur király nevével kapcsolatban Tomory Zsuzsa azt derítette ki, hogy a szarmaták parancsnoka Britanniában egy Lucius **Artorius** Castus nevű római volt, akinek sírkövén szerepel egy 184-ben végrehajtott katonai hadművelet emléke. Tomory Zsuzsa feltételezi, hogy az Artur név így került be párszáz évvel később a brit köztudatba, akár mint személynév, akár mint katonai méltóságnév. A teljes, kiegészített írás is olvasható a honlapon, *Az Arthur legendakör magyar kapcsolatai* címmel.

Tomory Zsuzsa észrevételét alátámasztja Philip Dixon *Britek, frankok, vikingek* című könyvében található lényeges adat, hogy a *Gododdin* című, a Krisztus utáni VI. sz.-ban keletkezett költemény hősnek nevez egy férfit „*aki pedig nem volt Arthur*”. Tehát az *Arthur* nem csak személynév, hanem katonai méltóság elnevezése is lehet.

Makkay János: *Indul a magyar Attila földjére* (1996)

A könyv *Szent László király ezüst csészéje* című fejezete nagyszerű összefoglalás a magyarság elődeinek a Szent Grálhoz kapcsolható hagyományáról. Az ősrégész professzor írását itt tömörítve közlöm. Három csészéről olvashatunk nála.

- László királyunk szentté avatásához tanúságként szolgáló csodák sorában a hatodik volt az ezüst csésze csodája. Szent László egyik vitézének ezüst csészét adományozott, aki elszegényedvén egy ispánnak eladásra kínálta, de az kapzsiságában azt hazudta, hogy tőle lopta. A peres eljárást levezető püspök azt mondta, tegyék a csészét Szent László sírjára s ott eldől, kinél van az igazság. Az ispán meg akarta ragadni a sírra tett csészét, de elesett, sem a csészét megfogni nem tudta, sem a földről felkelni nem tudott. A szegény katona pedig könnyedén elvette saját tulajdonát.
- Párizsban őrzik az iráni remekművet, a Péróz csészét, amelynek földöntúli erőt tulajdonítottak. A szkíták és perzsák óta az ilyen edény tulajdonosát az égiek leszármazottjának tekintették. A csésze az avarokat kirabló nagy Károlytól a párizsi Szent Dénés apátságba került, ma a párizsi Nemzeti Könyvtárban található.
- A harmadikról így ír: „*Van egy forrás, nem is akármilyen, amelyik szintén egy Attila korából származtatott, ékkövekkel kirakott arany csészéről, kehelyről beszél.*” IV. Béla 1270-ben, halálát közeledni érezte, ezért egyik lányával, Annával a magyar koronaékszereket és más kincseket Csehországba küldte, II. Ottó kárhoz. Halála után fia, V. István hiába követelte vissza a drága-

ságokat, köztük egy rendkívül értékes arany csészét, amely már Attila király uralkodása alatt is megvolt. Makkay professzor úgy véli, hogy ezt a csészét ábrázolta Aquila János mester 1378-ban a veleméri Szentháromság templom freskóján, ezt nyújtja át Imre herceg az apjának, Szent Istvánnak. Fettich Nándor rajza látható a könyvben. (3. KÉP)

3. KÉP

Makkay János szintén említi a sárkányos lobogók alatt harcoló, (általa alánoknak, irániaknak nevezett) az Alföldről, a Tisza mellől Britanniába telepített katonákat.

Kiss Irén és Tábori László: *A Grál nyomában* (Magyar Demokrata hetilap 1997/36.

A szerzők összefoglalják a vonatkozó szellemtudományi hagyományokat, valamint Arthur király és a magyar Szent Korona kapcsolatára hívják fel a figyelmet. Bemutatják Edward Burne-Jones angol festő *The last sleep of Arthur in Avalon* (Arthur elszenderülése Avalonban) című művét, amelyen a haldokló Arthur mellett a magyar Szent korona látható. Megtudjuk, hogy már a pártusok is sárkányos zászlók alatt győztek a rómaiak ellen Kr. e. 53-ban. Ebből következően nem lehet véletlen, hogy Arthur apjának, Pendragonnak neve sárkányfejet jelent. Az oszéteknek is volt egy szent kupája, hősüknek, Batradznak pedig egy nevezetes kardja. (Az oszétek a szarmata alánok utódai, F. K.)

Tábori László írja *Gilgamestől Jézusig* című könyvében: „A Krisztus előtti XXII. században élt Gudea sumer papkirály szobrán valószínűleg a Szent Grál első ábrázolását láthatjuk, a hajdani uralkodó csészéjéből bőven ömlik az élet vize.”

Badiny Jós Ferenc: *Jézus király pártus herceg* (Budapest, 1998)

A könyv Szent Grál című fejezetében és más oldalain is olvashatunk az Antiochiában 1910-ben megtalált kehelyről. *„Ezüstből készült, két részből – belsőből és külsőből – tevődik össze. A szakvélemény megállapítása szerint a belső volt az, amit Jézus Urunk használt az utolsó vacsorán, és ez be van helyezve egy külső borítót képező ezüst kehelybe, mely az első évszázad második felében készült. Jézus van rajta ábrázolva és tizenegy apostola és közöttük többször látható a szent sólyom...”*

A kelyhet valamelyik kolostorban őrzik New-York államban.”
Badiny Jós Ferenc G. A. Eisen 1923-ban megjelent könyvét jelölte meg ezen ismeret forrásaként.

Bajkán László: *Fehér lovakról* (2005)

Ebben a kötetben szintén említés történik Burne-Jones festményéről. (lásd fentebb Kiss Irén – Tábori László). Bajkán László egy igen hathatós érvet is felhozott az Arthur és a Grál legenda magyar rokonságára, Benedek Elek gyűjtéséből a Tűzmadár című népmesét. Laci, a legkisebb fiú a Tűzmadarat kereső vándorlása során meglát egy nagy sziklát és annak a hasadékaiban egy kardot. Kihúzza a kardot a sziklából, Arthurhoz hasonlóan, s részint ennek segítségével sikerül elérni céljait. A szerző így összegez: *„Az Arthur mondakör sőtét eseményeit történetesen rendre felfedezhetjük letisztult, kiegyensúlyozottabb változatban a magyar hagyományban, népmeséinkben, balladáinkban is.”*

Bunyevecz Zsuzsa: *A Szent Grál üzenete* (2007)

A Grál irodalmának széles körű bemutatásán túl a ragozó nyelvű népek őstörténetére is kitér. Sok fontos, eddig szélesebb körben ismeretlen adatról is tájékoztatást kap az olvasó, például, hogy a székek nagy becsben tartott áldozó poharát 1945-ben Apor Vilmos vértanú püspök a Pannonhalmi Apátságban rejtette el.

A magyar vonatkozások között sorolja fel a Turul nemzetség lezármasági sorát, a Szent koronát, a Torinói Leplet, a Csíki Székely Krónikában szereplő kelyhet, a Makkay János könyvében ismertetett kelyhet. A Grál magyar lovagjainak a pálosokat tartja.

A Grállal kapcsolatos eddigi írásaim

Kiss Irén és Tábori László Magyar Demokratában megjelent írása által indítatva a következő olvasói levelet küldtem a hetilapba:

A pártus Arthus: A Magyar Demokrata 1997/36. számában megjelent, a Grál nyomában című rendkívül érdekes íráshoz szeretnék néhány gondolatot fűzni. Arthur királyról, akit a régebbi források Arthusként is emlegetnek, közöl egy illusztrációt A múlt nagy rejtélyei című 1994-es Reader's Digest válogatás. Az illusztráció az 1268-ban kiadott Parsifal legenda kéziratából való. A képen Arthur király egy szarvassal szemben ül és jellegzetes pártus köszöntésre emeli jobb kezét.

Csomor Lajos: Őfelsége a Magyar Szent Korona című, gyönyörű rajzokkal díszített könyvében bizonyítja, hogy a Koronát több alkalommal durván megcsonkították és átalakították. Hiányzik róla többek között egy zománckép. A hiány leplezésére a keresztpántot 90 fokkal el kellett fordítani, így a csonkítás Krisztus képe mögé került. Hogy ki lehetett a kicserélt képen, arra a keretben maradt név utal, ez pedig Artholo. (Megjelent: Magyar Demokrata, 1997/37)

Most még utólag hozzáteszem, hogy ezt a 15 évvel ezelőtti feltételezésemet – miszerint az *Artholo* felirat a Szent Koronán Arthur király nevét jelenti – alátámasztja Burne-Jones festménye is, igazolva a kapcsolatot a Koronával. Általánosan Szent Bertalan apostol ábrázolásának tartják az *Artholo* felirathoz tartozó hiányzó képet, Koller József 1800-ban megjelent könyve alapján. Csomor Lajos azt írja, hogy a keresztpántot azért fordították el 90 fokkal, hogy a Szent Bertalan kép ellopását leplezzék vele.

Még egy észrevétel, amely erősíti a Grál és a Korona kapcsolatát: Eliade-nál olvasható a Grál-ról szóló részben: „Másképpen egy 1939-ben megjelent műben Sir Jahangir C. Cojaee perzsa tudós megfigyelte a Grál és az iráni királyi dicsfény, a **Khvarenah** megfelelését valamint az Arthur és a mesebeli iráni király Kay Khosraw legendái közti hasonlóságokat.” Ahol nem tudok a magam számára is elég bizonyítékot felsorakoztatni, ott feltételezésről írok, itt azonban bátran kijelenthetjük, hogy az iráni dicsfény elnevezése a magyar **korona** szóból származik.

Attila ifjúsága (2000, 2004)

Kezdetben fénymásolatban terjedt, végső formáját a 2004-es kiadással érte el az Attila ifjúsága c. latin betűvel és rovásírással is ol-

vasható füzetem. A történetben a csodálatos kehely is szerepet kap, mivel feltételezem, hogy az Európába visszatérő hunok is birtokolták a Grált. A címben jelölt témán kívül céлом volt Roga hun király személyével is megismertetni az érdeklődőket. Roga Attila nagybátyja volt, az Attila előtti jelentős hun uralkodó. Nevét sajnos még az Attiláról oly sok mindent összeírók közül is alig ismerik. Nem elég, ha valaki Attila reinkarnációjának képzeletét magát és török selyemruhában páváskodik, őseink tisztelete azt kívánja, hogy minél alaposabban megismerjük a magyarellenés történészek által eltitkolt, meghamisított életüket.

Ebben a füzetben a történelmi helyszínt az adja, hogy a délvidéki Szendrő helység területén 412-ben bizánci császári küldöttség találkozott a „szkíta királyokkal”. Ekkor Uldin, Bendeguz, Roga voltak a hunok vezetői. 434-ben Roga halála után Attila és Buda megkötötték a bizánciakkal a margusi békét. (Margus római település a Morava folyó partján, Szendrővel szemben) A békét a rómaiak felrúgták, sőt a margusi püspök a határon átlopózva hun királyi sírboltot fosztott ki. Attila és a hunok felháborodásukban megtámadták Margust és a püspök kiadatását követelték, aki végül saját népe nyomására is, feladta magát. Feltételezem, hogy a Grál az ellopott kincsek között volt, a történetet ennek megfelelően alakítottam.

Ház a hídon (2000)

A ház a hídon című füzetben, a *Grál királyok – Európa, V. század* című fejezetben röviden írtam Rogáról és Attiláról, a két hun királyról, valamint a germán Siegfridről, a kelta Arthurról és az ő udvarának két, nevénél fogva magyarsághoz köthető lovagjáról, Bánról és Borsról. Fontosnak tartottam azt az adatot, amely Priscosnál olvasható, hogy Attila egy római bankár kiadatását követeli, aki a hun király őrnökától értékes serlegeket csalt ki. Bár Attila töméntelen kincs felett rendelkezett, e serlegek elvesztése olyan mélyen érintette, hogy Budával egyetértésben az őrnököt árulás miatt keresztre feszíttette. Római követekkel hadüzenetet küldött, ha a bankárt vagy a serlegeket ki nem adják. Igen valószínű, hogy a Grál is a serlegek között volt, ez magyarázza az egyébként bőkezű és lovagias Attila ragaszkodását hozzájuk.

Akkoriban azt feltételeztem, azért történik említés több serlegről, mert Attila másolatokat készíttetett a Grálról, hogy avatatlanok ne ismerjék fel az igazit.

Ma már úgy gondolom, azért volt több, mert a sztyeppéi „helytartókat” és csatlakozó vezéreket avatták velük.

Feltételezhető, hogy Roga, Attila, Siegfried és Arthur vérszerződést kötöttek, melyhez a Grál kelyhet használták.

A Ház a hídon című füzet a 2005-ben kiadott Kőbe vészték, fába

rótták című, Szakács Gáborral közösen írt könyvben is olvasható.

Mivel a Grál kérdés gyakran foglalkoztat, megjelenik néhány versben is, pl. a Lehetnél volna... címűben, azaz „Lehetnél volna Grál kehely”, vagyis forrása minden nemesnek, jónak...

Lehetnél volna (részlet)

*Lehetnél volna oltalom,
zöld növény inda sívár tűzfalon
Lehetnél volna tápláló kenyér
fájdalmat oldó simogató tenyér
Lehetnél volna messzeség hegye,
egy megbocsátó Istenség kegye
Lehetnél volna **Grál kehely**
forró nyárban hűvös hókehely...*

Az 1999-ben írott vers 2002-ben bekerült Szakács Gábor Attila ifjúsága c. lemezének szövegei közé.

Ugyancsak az Attila ifjúsága lemezhez írtam a **Szövetség** című verset (részlet):

*...Siegfried, Roga, Attila, Arthur
egymással szövetséget kötött
Össze kell fogni, a jónak kell győzni
Az ármányos, pénzéhes horda fölött*

*Sietnek Roga hívó szavára,
eljön Siegfried és Arthur király
Készen állnak a döntő csatára,
a **kard és kehely** náluk van már*

*A négy égtáj felé suhint a kardjuk
vérükkel tele a **szent edény**
Isten áldását kéri magukra,
Győzelemre csak így van remény...*

Ezt a Szövetséget bővebben fejtem ki a Roga hun király c. könyvemben. (2009)

Szakács Gábor Pogány imák című, 2005-ben megjelent lemezéhez írtam a **Koppány imája** c. verset (részlet):

*...Árulás készül, véres alku
galád támadás ellenem
Sárkányos zászlóm sárba tapossa
Júdás pénzért az idegen...*

Roga hun király – Kevésbé ismert részletek az európai hunok történetéből (2009) Részlet

...Arthur király tehát a magyarok legendás elődei közé is tartozhat, bár a Szövetség nem jöhetett létre Roga és Arthur között. Arthur, vagy Arthus ugyanis a Tolnai lexikon szerint Krisztus után 520-ban, Matthews szerint pedig 537-ben hunyt el. Ha azt tételezzük fel, hogy Arthur 80 éves korában halt meg 520-ban, akkor 440-ben született, Roga pedig már 434-ben meghalt. Tehát valószínű, hogy nem Arthur, hanem édesapja, Uther Pendragon vett részt a szövetségekötésben. A Pendragon névben benne van a Sárkány szó, mint ahogy ezt Tomory Zsuzsa is észrevette. A Sárkány pedig a szkítáknak, szarmatáknak, hunoknak egyik jelképe.

A szövetség 425 és 428 között köthették. Abból következtetek erre, hogy 429-ben Roga háborút indít a burgundok ellen, Oktár vezetésével. A háború oka: Siegfriedet Hagen burgund főember orvul meggyilkolja, tehát 429-ben Siegfried már nem él. 425 előtt azért nem valószínű a szövetségekötés, mert addig Uldin, Bendeguz és Roga a kárpát-medencei hun birodalom megszilárdításával volt elfoglalva. 425-re a kelet római birodalom a hunok adófizetője, a nyugat-római pedig lekötelezettje.

A Szövetségnek a kárpát-medencei őshaza visszafoglalásán kívül más céljának is kellett lennie, amely egyúttal a másik két szövetséges érdekeit is szolgálja. A kelta utódok a rómaiak által elfoglalt területeiket remélték visszakapni és elégtételt szolgáltatni a rómaiak által lemészárolt elődeknek. A germánok pedig egységbe szerveződhetek volna egy, a hun birodalomtól nyugatra eső területen.

Volt azonban közös céljuk is, ennek feltehetően vallási gyökerei voltak. *A történelmi kor Roga hatalomra kerülésének táján* című fejezetben vázoltam a manicheus vallás továbbá az ariánus és római kereszténység közötti ellentéteket. Láttuk, hogy a hun királyi család rokonságban állt Mánival, az ariánusok pedig támogatták Attilát a nyugat-római birodalom elleni fellépésében. A germánok is Arius híten voltak, Eliade írja a *Vallási hiedelmek és eszmék története* című könyvének harmadik részében, hogy Alarik gót vezér (410 körül) maga is keresztény, „*de Arius eretnekségét követve.*”

A Szövetség közös célja tehát az lehetett, hogy elérjék a manicheus és az ariánus vallás elismerését, szabad gyakorlását és megszüntessék ezen vallások durva, kegyetlen üldözését a római kereszténység vezetői, püspökei, pápai részéről. A Szövetség nem a kereszténység ellen, hanem a vallásszabadságért és a kereszténység „emberibb” változatáért köttetett, szó szerint, hiszen a manicheusok és arianusok Jézus „emberségét” vallották...

Magyar párhuzamok, hasonlóságok

---

1. Arthur híres lovagjai Ban király, Lancelot apja és Bors király, aki láthatta és őrizhette a Grált a Grál kastélyban. Nevük a magyarságnál több vonatkozásban is megtalálható.

A bán méltóságnév, például Bánk bán, Petur bán. Hunyadi László horvát és dalmát bán volt, Janus Pannonius pedig szlavón bán. Terület elnevezés is lehet: Bánság, Macsói bánság, Ozorai bánság.

Bors vezér Anonymusnál is szerepel, Árpád fejedelem egyik fővezére, várat építtet, amelyet a nép Borsod-nak nevezett el. Jeles cselekedeteiért Árpád kitüntette.

Aj-Bars (Hold Párduc) Uldin hun király fia, Priszkosz is említi, több forrásban Ojbársz néven olvashatunk róla.

Bars vármegyét Szent István király hozta létre. Bars várát már 1075-ben okirat említi, Borsu néven. Az igazságtalan trianoni döntés következtében jelenleg Szlovákia része.

2. Sir Thomas Malory angol író a XV. században Arthur királyról szóló művében ír a magyarföldi Urre lovagról, aki 7 év vándorlás után súlyos sebekkel érkezik Arthur király udvarába és a lovagok a királlyal az élen megpróbálják gyógyítani. Végül Lancelot-nak sikerül s Arthur a magyarföldi Urre-t is bevásztja a Kerek Asztal lovagjai közé.

Az Urre név emlékeztet a Dömösi Prépostság adománylevelében szereplő VROS, azaz Uros névre.

3. Ugyancsak Malory-nál olvashatjuk, hogy az egyik gyógyító lovag neve Sir Barant, mely erősen hasonlít a magyar harcművészet egyik ágának, a barantának elnevezéséhez.

4. Több szerző említi, hogy a Grál „*Terülj, terülj asztalkám*” tulajdonságokkal is rendelkezik. Matthews írja, hogy a Grál által szolgáltatott étel életben tart egy öreg embert.

A *Terülj, terülj asztalkám* történetét magyar népmeséink is megőrizték, találkozunk vele többek között Benedek Elek, Illyés Gyula gyűjteményeiben.

5. A lovagfejedelmek híres kardokat birtokoltak, Attila a magáét egyenesen Istentől kapta. Siegfriedé a Nibelunk kincsből származó Balmung, Arthurt pedig a Tó Hölgye ajándékozza meg az Excaliburral.

Néhány szerző tévesen írja, hogy Arthur az Excaliburt a sziklából húzza ki, az egy másik, korábbi kard volt. Az eredeti történetben két kardról esik szó.

6. A Grálról szóló régebbi irodalomban felmerült, hogy nem kehely, hanem üst a Szent edény. Mi magyarok üsttel is bőségesen szolgálhatunk.

Ipolyi Arnold írja: *„Valamint az áldozatra a főző katlan nem hiányozhatott, úgy ezen libatioi (italáldozat) áldomásra bizonyos áldozati szent edények szolgáltak.”*

Igen szép szkíta bronz üstöt láthattak 1985 őszén a Szépművészeti Múzeum látogatói a leningrádi Ermitázs vándorkiállításán.

Érdy Miklós írja a hun üstökről: *„A hunok legfontosabb és régészetiileg jól azonosítható sajátos régészeti emlékei az áldozati bronz-üstök, amelyek lámpásként jelzik azokat a helyeket, ahol a hunok lényeges időt töltöttek... Az üstök nagysága 3 cm-től (Minuszinszk) 99 cm-ig (Törtel, Magyarország) terjed, aszerint, hogy sírokban vagy áldozati helyeken találták-e őket. Eddig 125 bronz, 98 kerámia és 35 sziklarajzról ismert hun üst adatait gyűjtöttem össze múzeumokból, raktárakból és az irodalomból.”*

Szakács Gábor a Magyar Demokrata 2006/27. számában a rádpusztai hun üstről írt, mely azon frissiben 2006 május 19-én került elő s a Tászok-tetőtől a bosnyák piramisokig c. könyvünkben is olvasható *Áldozat vagy áldomás* címmel.

7. Matthews XIII. századi költeményeket is ismertet, ezek közül az egyik töredék a hős Cei-ről, Arthur küzdőtársáról szól, aki *kilenc hétpróbás* bajnokon is túltesz. *„Amikor kürtjéből ivott, négynek elég lett volna”.* Itt nem arra a párhuzamra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a magyarok között is voltak-vannak nagyivók, a kilences és hetes szám magyar vonatkozásaira sem térek ki, hanem az ivókürtre. Híres szkíta-hun-avar ivókürtjeink készültek aranyból ezüstből, többek között az uljapi, a nagyszentmiklósi, bócsai, kunbábonyi, ozo-rai, szeged-átokházi. Az avarok még üvegből is készítették, fennmaradt a Kisköre-i, Csólyospálos-i, Kiskőrös-vágóhid-i, Szenttamás-i. Ipolyi Arnold is az áldozó edények között említ némely kürtöket.

4. KÉP

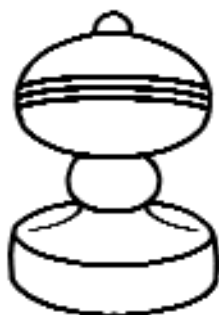
Kürtből ivó szkíták.

*Szkíta halomsírból
(Kul-Oba) származó
aranylemezből
készítette a rajzot
László Gyula.*

8. Matthews-nál olvasható: Geoffrey of Monmouth történetíró a XII. sz.-ban írja, hogy Vortigern brit vezér 425 táján (tehát Roga hun király korában) egy erődöt kívánt építeni Wales-ben. Amit nappal építettek, éjjel leomlott. Vortigernnek a druidák elárulták, hogy csak úgy tudja felépíteni, ha egy apátlan gyermek vérént öntik a kövekre. Ebben a mi Kőmíves Kelemen legendánkat ismerhetjük fel.

9. Híres rovás feliratának megtekintése céljából többször jártunk Szakács Gáborral a rugonfalvi református templomban. Ott tűnt fel, hogy a Háromkirályok imádása freskón Melchior és Baltizár, azaz Menyhárt és Boldizsár kezében lévő ostyatartók hasonlítanak a Matthews könyvében lévő egyik XV. századi Grál ábrázolásra. (Barta József rajza a képek alapján)

*Bal oldalon:
Rajz Matthews
könyve alapján.*

*Jobb oldalon:
A rugonfalvi freskó
részlete fénykép
után*

10. Matthews írja, hogy 1191-ben a Glastonbury apátságban megtalálták Arthur csontjait. Koporsója egyetlen kivájt fatörzsből készült s ebben óriás csontokra leltek. Itt ismét párhuzam vonható Rákóczi-val, mert egy abaúj-zempléni hagyomány szerint Rákóczi óriási erjú ember volt, termetére nézve is óriás. Amennyiben ez csak mondai túlzás, akkor is figyelemre méltó a népi emlékezet és képzelet hasonlósága.

Rákóczi daliás, magas termetét az antropológiai vizsgálat is igazolta, bár hivatalosan nem 204 centiméter, mint ahogyan azt először Thaly Kálmán megállapította a combcsontja alapján. 1714 köbcentiméteres koponyájához 1628 gramm agyvelő súly járt, ami 20 grammal múlja felül az európai átlagos férfi agyvelő súlyt. A balzsamozás-kor mondta Mikes Kelemen: „agyveleje egészséges volt, de annyi volt, mint két embernek szokott lenni – esze is volt annyi, mint tizenkettőnek.” (Forrás: Hankó Ildikó, Magyar Demokrata, 2003/31)

11. Harpur-Westwood: Legendák földjén című könyvéből: „Ez az Arthur nem halt meg, csak alszik titokzatos föld alatti helyen, lovagjaitól körülvéve. Walesben számos Arthur barlang rejti és mondják, hogy Észak-Anglia és Skócia tucatnyinál több várkastélya és hegye alatt van alvóhelye...”

Hasonló regéket magyar népünk Mátyás királyról és Rákóczi fejedelemről is megőrzött. A Lengyel Dénes által lejegyzett délszláv népmondában Mátyás csapatával a Budai hegyhez vonult, mely megnyílt előttük és bementek a hegy üregébe. Mátyás azóta ott alszik egy kőasztal mellett, de vissza fog térni.

Magyar Zoltán: *Rákóczi a néphagyományban* c. könyve bőséges forrása a hasonló történeteknek.

12. Cotterel írja: *"Az angliai Somerset megyében Glastonbury egyik kolostorában lelhető sírján ez a felirat áll: Itt fekszik Arthur, király volt és király lesz. Még 1113-ban is tömegverekedés tört ki, amikor a cornwalli Bodminba látogató franciák szolgálai kétségbe vonták, hogy Arthur él."*

Itt szintén egy Rákóczi párhuzamot említhetünk, bár ebben az esetben azt verték meg a német császár kiszolgálói, aki azt hirdette, Rákóczi él és visszatér. Konova András papot 1738-ban Munkács piacán botozták meg e kijelentése miatt.

13. E tanulmány több forrása számol be a sárkányos zászlóról, mely Télyf János szerint a szkítáknak is volt.

Ehhez a sárkányos hadijelvényhez teszem hozzá, hogy Torma Zsófia élete után nyomozva többször jártunk az erdélyi Szászvároson, ahol fényképeztem a Tomory Zsuzsa tanulmányában megjelent szarmata hadijelvényhez hasonlót, szoborba öntve. A Szászvárosi Múzeumban is látni a mását. Azt a felvilágosítást kaptam egy román muzeológus hölgytől, hogy az farkasfejes dák zászló, forrása pedig a római Traianus oszlop, melyen a császár két dák hadjáratáról készült domborművek láthatók. Torma Zsófia régésznő könyvében is megtaláljuk a rajzát, azonban ő sárkánynak nevezi.

5. KÉP
*A rajzhoz tartozó
fénykép a hátsó
belső borítón lát-
ható*

Ugyancsak Torma Zsófiánál olvashatunk az Erdélyben, Hunyad megyében található Sarmisegetusa nevű helységről. Hivatalosan azt tartják róla, hogy itt állt a dák főváros. Régésznők egy adata szerint azonban ez a településnév a szarmatákra utal. *Sarmise-getu-sa*, azaz szarmaták helye, vagy vára. Alátámasztja ezt, hogy magyar neve Várhely. Sarmisegetusa köemelekei nem csak a helyszínen, hanem a dévai Magna Curia Múzeumban is láthatók meglehetősen rendetlenül egymásra dobálva az udvaron. Többségük római jellegű. Néhány ezekről erősen eltérő emberalakú szobrot fényképeztem, bár csészét ugyan nem tartanak, a fejük sincs kidolgozva. A fénykép a hátsó belső borítón található.

14. Koppány fejedelem neve több helyen Kupa-ként szerepel, pl. Heltai Gáspár krónikájában, Ransanusnál pedig Cupa somogyi vezér.

Kupa vezér Kupa vára: Stamler Imre tanár, iskolaigazgató, helytörténész neve nem csak a Bodrog-Alsóbűn lelt kohófúvókához és őskohók feltárásához, hanem Koppány fejedelem tiszteletéhez is kötődik. 2001 májusában kezdeményezésére Koppány emlékművet avattak az 1749-ben egyházi jegyzőkönyvvel is igazoltan gyógyító hatású Szentesica forrásnál. A somogyi Kupavárnál található forráshoz kapcsolódó hagyományt a népi emlékezet megőrizte, Stamler Imre írja: úgy hallotta szüleitől, hogy Koppány, a nép nyelvén Kupa herceg, legyőzése és felnégyelése után *„998-ban ide kellett a szent forráshoz zárandokolni Szent István királynak, hogy megmossa véres kezét a patakban és megáldja a helyet, hogy az ide zárandokló betegek gyógyulást nyerjenek... én ugyanis gyerekkoromban azon nevelkedtem, hogy Koppány nem volt bűnös és Somogynak nem kell szégyenleni őt. Az én falumban Somogyváron még a filmszínházat is Kupa vezérről nevezték el... Nekem Kupa vezér ártatlanságát bizonyítja, hogy Kupavárra építette temetkező helyül bazilikáját és monostorát Szent László király. Azért hozatta ide Szent Egyed erekyeit és kért más szentek csontjából is csodatévő rekvizitumokat, mert ezt a helyet európai jelentőségű búcsújáró helyé akarta tenni, valamiféle kulturális, egyházi és világi hatalmi központtá. A szentföldi zárandoklatok útjába, a nagy hadi útnál európai viszonylatban is imponáló méretű bazilikát építtetett a lovagkirály valamiért. Talán azért, mert őse Koppány volt, ahogy ezt többen feltételezik...”*

Számomra mindez azt sejteti, hogy Koppány fejedelem is, Szent László is birtokolták még a szkíta örökséget, az eredeti Grál kelyhet.

15. A Magyar Nemzet 2000/4/29-i számában jelent meg Fr. Kálmán Peregrin OFM írása, a *Szent Grál és a szent vér magyarországi tisztelete* címmel. Az utolsó vacsorán használt kehelybe fogták fel Jézus Krisztus véré a keresztfán, ez a szent vér. A Szentföldről a ke-

resztes háborúkkal ereklyék érkeztek Európába, a legnagyobb jelentőségűek a szentvér ereklyék voltak, szinte minden fontos apátságban volt belőlük. Magyarországon Kassán, Bátán, Győrben, Vasváron, Szegeden, Esztergomban őrizték. A szentvér kultusz központja Bátaszéken lehetett, Hunyadi Jánostól és Mátyástól sok ajándékot kapott az itteni kolostor.

A magyarországi szentvér kultusz legtöbb ereklyéje a török uralom idején elpusztult. Garamszentbenedeken, Kassán és a napjainkban Horvátországhoz tartozó Ludbregen még megvannak. A Wikipédián Ludbreg beírásával látható a díszes ereklyetartó.

16. Bálint Sándor néprajzkutató (1904-1980) Ünnepi Kalendárium az Országos Széchényi Könyvtár számítógépes könyvtárában is elérhető.

Május 3-ára vonatkoztatva, a Keresztfa megtalálásával kapcsolatban írja, hogy több középkori templomban, de Kálváriákon és szentképeken a megfeszített Jézus, Mária és János evangélista ábrázolásakor *„olykor a Grál kehely is megjelenik rajtuk...”*

17. A Grál hagyományban Anjou Gamuret lovaggal Parszifál atyjaként találkozunk. Parszifál azon kevés lovagok közé tartozott, akik bátorságuk és lelki tisztaságuk jutalmaként személyesen is láthatták a Grált.

Anjou Károly Róbert magyar király (1288-1342) Árpád-házi felmenőkkel is büszkélkedhet, nagynyja IV. Béla unokája, Mária. (Anyja Habsburg Klemencia).

18. Többször szóba került Burne-Jones festménye (pl. a 14. oldalon). A szép alkotás látható a Magyar Demokrata 1997. szeptember 4-i számának borítóján is. Burne-Jones egy másik festményén, amely a Grált és tisztelőit ábrázolja, az egyik lovag kezében Árpád-sávos pajzs van, bár itt a fehér-ezüst csíkokban elszórt mintázat látszik. A Képes Krónika miniatúráira emlékeztet, ott több Árpád-sáv ábrázolás van, pl. Szent István felső ruháján.

Néhány rovásfeliratos szkíta, szarmata, hun, avar edényünk

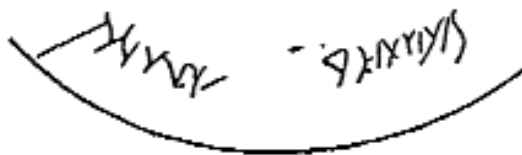
Az Isszik-i halomsír ezüst csészéje 1970-ben került elő Kazahsztánban, szaka szkíta királyi halomsírból az Isszik területen. Kr. e. 700 táján készült, a halott király mellett találták meg a régészek.

Szarmata kori edény: Ladánybenén, 1909-ben Józsa Pál földjén Kada Elek tárt fel egy hitelesített szarmata sírt, melyből kiégetés előtti és kiégetés utáni feliratokat hordozó agyagedény került elő. Sajnos az edény a II. világháborúban elpusztult Kecskemét bombázásánál. A Honlelél újság 2012/áprilisi számában a sajátomon kívül még kilenc megfejtés változatot közöltem. Bővebb megfejtésem szintén ott olvasható.

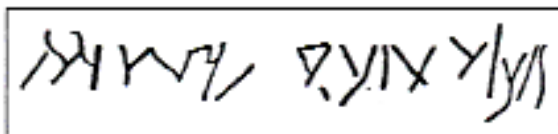
Az 1945 előtti megfejtők és tanulmányozók még láthatták az edényt, tehát rajzuk valószínűbb, így ezeket használtam fel. Jobbról balra haladó, magyar nyelvű az olvasatom. A harmadik szó a rajzoknak megfelelően változik.

1. ábra: Mészáros Gyula rajza alapján
a bal oldali felirat megfejtése: ÜRITI ESZT BERENGA

2. ábra: Banner János rajza alapján
a jobb oldali felirat megfejtése: ÜRITI ESZT BERENA

3. ábra: Szabó Kálmán rajza alapján
a jobb oldali felirat megfejtése: ÜRITI ESZT BERNÁTRA

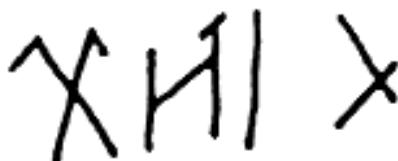
A Nagyszéksósi hun-kori kelyhet 2003-ban a Múzeumi Világnap alkalmából láthattuk Szegeden, de másolata a Nemzeti Múzeumban van. Kerek nyílásait színes üveg és kristálybetétekkel díszítették. Talpán rovásfelirat fut körbe. (6. KÉP)

6. KÉP

A **Nagyszentmiklósi Kincs** 23 megmaradt aranyedényéből 14-en rovásfelirat van. Megfejtései egyelőre nem teljesen megnyugtatóak. Az ötvös remekművek azonban mindenképpen megérdemlik, hogy a Grállal hozzuk kapcsolatba, különösen a 7-es számú korsón látható turul itatás okán. Látható az első belső borítón alul.

Az **Ozora-Tótipusztai ezüstkorsón**, mely 670 táján készült, Garam Éva régész talált rovásjeleket. A feliratot utólag karcolták be, nem a korsó készítésével egyidejűleg. Megfejtésem megjelent a Roga hun király című könyvben is.

Jobbról-balra haladva az első jel BN vagy BO összerovás, ez a jel mutatja az írás irányát is. A következő betű az SZ, majd az ÍR szó összeróva, végül az IBI vagy JBJ összerovás. Ez az utolsó jel már Torma Zsófia újkorkori leletein is megjelenik. Az összerovások kétségtelenné teszik, hogy ez a felirat a székely-magyar rovásírás egyik avar elődje. (Ez a hat sor a rovásírás részből hiányzik.)

A Grál lehetséges ábrázolásai

Mezopotámiai eredetű vagy egyéb ókori ábrázolásokon többször előfordul egy edény, melyből folyadék ömlik ki. Gudea sumer király pecséthengeréről írja Bobula Ida: *„A borotvált fejű papherceg átveszi népe számára az élet vizének urától a legbecsesebb ajándékot”*. (7. KÉP)

7. KÉP

Hasonló edény látható a Louvre-ban kiállított kőszobor töredéken és a Kr. e. 1800-ból, Mári-ból származó istennő szobor kezében is.

8. KÉP
Huszka József
könyvéből:
Óbabiloni Istennő,
agyagból, lapos
reliefben Telloból,
kezében
a "Grál"-lal,

Huszka József könyvéből: Lapos reliefdísz a nijai romhely egy mennyezetgerendájáról a Takla-makán sivatagban. (Stein Aurél nyomán) (9. KÉP)

9. KÉP

Huszka József könyvéből: Hittita pecséthenger Baal-Istar és Tesub viharisten alakjaival. A jobb felső sarokban lévő jelenetet hasonlít-suk össze a dunántúli tükrösök rajzolataival. (10. KÉP)

10. KÉP

Ezekre az ókori ábrázolásokra emlékeztet **Pap Gábor** Jó pászto-
rok hagyatéka c. könyvében feltűnt két dunántúli tükrös díszítése a
XIX. századból. A kehelyből szökőkútszerűen törnek fel az indák,
mint a mezopotámiai ábrázolásokon a folyadék, ez alá tartják pohá-
rukat a szereplők. Pap Gábor felhívja a figyelmet, hogy a képek kö-
zéptengelyében bajuszos férfiarcok bontakoznak ki. (11., 12. KÉP)

11. KÉP

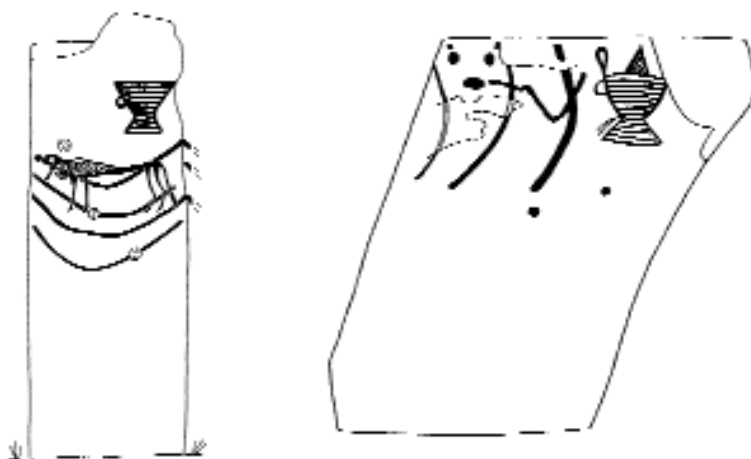
12. KÉP

Huszka József könyvéből: Részlet egy Curiumban talált ezüst-tálról. Számomra úgy tűnik, mintha a szárnyas lények a mellső lábukkal egy kallantyút megnyomva jutnának hozzá az áhított folyadékhoz. (13. KÉP)

13. KÉP

A dél-szibériai okunyei műveltség kőoszlopai közül kettő, rajtuk vésett kehely alakú edénnyel a Kr. e. III-II. évezredből. Méreteik: 280x83x50 cm. és 86x55 cm. Elő-szkíta alkotásoknak is nevezik a Jenyiszej folyó menti nagy számú kőbálványt. (14. KÉP)

14. KÉP

Csomor Lajos ötvös, Szent Korona kutató rajzolta a 15. képet, melynek aláírása: „Sumer stílusú szabir-magyar ezüst pohár a kuruk-tasi halomsírból. Kr. e. 2. évezred.”

A pohár rajzának közepén látunk egy nagy edényt, melyből az ülő férfi folyadékot oszt a balról érkezőknek, akik poharat tartanak a kezükben, majd jobbra távoznak. Lehetséges, hogy a Grál egy ábrázolását látjuk, amint éppen gyógyító hatását fejti ki. Az italt osztó férfi háta mögött egy életfa látható, mely ábrázolás megerősíti ezt a feltételezést.

15. KÉP

A Grál szó a magyar KIRÁLY szóból származik

Király szavunkat az akadémiai nyelvészet a szláv *král* szóból eredzeti. Nyelvünk ősnyelv voltát Berzsenyitől kezdve (de bizonyára már előtte is) sokan bizonyították, így a szláv eredetet tévesnek ítélni lehetjük. A magyar nyelv egyébként is kerüli a szláv nyelvekben gyakori mássalhangzó torlódást, amely a *král* szóban is jelen van.

Jelen esetben a K és G hangok felcserélésére utaló példák érdekesek számunkra.

A K és G úgynevezett zárhangok, csupán a zöngéesség tekintetében különböznek egymástól.

Nézzünk néhány példát a két hang felcserélésére, először Molnár József-Simon Györgyi: Magyar nyelvelmékek című könyvéből.

SURGUDI	= Sarkad	(12. század),
GULCZAR	= kulcsár	(15. sz.)
AGH KEPEN	= akképpen	(15. sz.)
MEG KAZDAGULNI	= meggazdagodni	(16. sz.)
GARDINA	= kardinális	(16. sz.)
BODROK	= Bodrog	(16. sz.)

A király szó néhány változata ugyanebben a műben:

KRAL	= király	(11. sz.)
KERALUCNOC	= királyuknak	(14. sz.)
KYRALANOC	= királyának	(14. sz.)
KYRAALNE	= királyné	(15. sz.)

A Képes Krónikából (14. sz.):

KEISLA	= Gizella
--------	-----------

A Pozsonyi Krónikából (14. sz.):

BENDEKUZ	= Bendeguz,
KIZLA	= Gizella

A Müncheni Krónikából (14. sz.):

KEJZLA	= Gizella
--------	-----------

Merészeljünk ezek után még régebbre visszamenni, a Bobula Ida által gyűjtött sumer-magyar szavakig:

GUBBU(+tu)	= kabát,
GIZAL	= kazal,
MU-UN-GA	= munka,
GAR	= kert, kerék,
UGU	= ük,
GUDADU	= kisdéd,
RAG	= rak,
GAGAZU	= kakas,
BIR-G	= birka, stb.

Czuczornál:

GACS	= kacs,
GALAGYOL	= kalatyol (karattyol), stb.

Közeli példák a 19.–20. századból, Sántha Attila Székely szótárából:

GELEGÓGYA	= kelekótya,
GÜLÜ	= külü (nagy, puffadt, düledt)

A székelyekről jut eszembe a KÓPÉ-góbé szópár, de a KERECSEN szóból ered a Gerecse hegység neve is.

Mikor a X, XI. században át kellett térnünk a latin betűs írásra, annak ábécéjében a következő 13 hangunkra nem volt jel: TY, GY, NY, LY, K, J, SZ, ZS, CS, Á, É, Ö, Ü. Ez is egyik lehetséges oka a KIRÁLY szó GRÁL-lá alakulásának, a K betű hiánya miatt a G-t használták.

Eliade írja a Grál szó magyarázatáról, hogy két amerikai kutató Henry és Renée Kahane a görög „kratér” szóból eredezteti, mely bor és víz elegyítésére szolgáló edény. A K-G hangcserét tehát ebben az esetben ők is elismerik.

Feltételezésem szerint tehát **király–kerál–kral–gral** az átalakulási folyamat. A Grál kehely tehát „király kehely”, azaz a királyok, vezérek, fejedelmek használták kinevezések, beiktatások alkalmával, mint ahogyan a következő részben bizonyítani igyekszem.

A sztyepei csészetartó szobrok kezében jelképes Grál kelyhek vannak

Sebestyén Gyula Rovás és rovásírás c. könyvében látható kőszobor, melyet 1722-ben fedeztek fel, hívta fel a figyelmemet a csészetartó szobrokra Grál kehely keresés szempontjából. (16. KÉP)

16. KÉP

Kállay Ferenc 1861-ben megjelent *A pogány magyarok vallása* című könyvében hosszabban értekezik a „kún sírhalmokról s kún bábokról”. Egy Szibériában talált kőszoborról írja: „...keletre fordult arczal kezében csészét tart, azt a köldökéhez szorítva.”

Hogy hazánkban miért nem találhatók, arra azt hozza fel, hogy krónika és törvény nyomok ugyan létezésük mellett szólnak, „de a hosszú viharos idők alatt el is pusztulhattak az ily kőbábok, kivált hogy a pogány emlékek kiirtása első királyaink által tüzetesen munkába is vétetett.”

Bővebb irodalmat találtam róluk Fehér Géza: *A bolgár-török műveltség emlékei és magyar őstörténeti vonatkozásaik* című könyvében (1931). Bár Fehér Géza a legtöbb csészetartó szobrot ó-töröknek tartja, elismeri, hogy „olyan kőszobrokon is találunk török rovásos felírásokat, amelyek nem török sírszobrok, hanem régebbi emlékek, amelyeket csak felhasznált a későbbi török lakosság. Itt tehát a felirat és az ábrázolás között semmiféle kapcsolat nincs.”

A sztyepei szobrokat, mint már Kállayinál is olvastuk, gyakran nevezik kunbabáknak. Pálóczi Horváth András írásából idézek: „A kunok hagyták maguk után azokat a monumentális kőszobrokat, amelyekből valamikor még több ezer példány állt a dél-oroszországi sztyeppén. Napjainkra csak mintegy 600 darab maradt meg, nagyrészt szovjet múzeumokban. Ezek a szobrok az elhunytat portrészzerűen, díszes viseletben, kezében csészét tartva, állva vagy ülő helyzetben ábrázolják. A kunok férfiaknak és nőknek egyaránt állítottak szobrot, ellentétben a törkökkel, akiktől csak férfi szobrokat ismerünk. A halottak emlékére állított szobrok nem a sír fölé kerültek, hanem különálló magas halomra... arccal Kelet felé, körük pedig kőkerítést építettek. Valóságos szentélyekről van tehát szó, amelyek az ősök kultuszának színhelyei lehettek... A múlt század közepén keleti utazásai során Jerney János igen sok szobrot leírt, néhányat le is rajzolt, két töredéket haza is szállított Magyarországra. Ezeket a töredékeket 1844 december 2-án bemutatták a Tudományos Akadémia ülésén Jerney levelével együtt, amelyben ő a kérdéses szobrokat a magyarok emlékeinek tartja.”

Fehérné Walter Anna könyvéből: részlet Bilge kagán sírjáról.

17. KÉP

A rajzon látható szivecskés minta és a madár – galamb vagy sólyom – népművészetünk jellemző díszítőelemei közé tartoznak.

1997-ben Ótörök kőemberek címmel Kunkovács László Néprajzi Múzeum-beli kiállításán láthattunk kitűnő fényképeket a csészetartó szobrokról, melyek az ismertető szerint VI. és IX. sz. között készültek. Az ismertetőben ez is olvasható: *„A Kárpátoktól Mongóliáig terjedő egybefüggő sztyeppeövezet történelmének néma tanúi az esőverte bálványszerű szobrok...”*

Nem egyszerű sírkövek, mert nem az elhunytak csontjai fölött emelkednek. Magyarázatukkal több ágon próbálkoztak a régészek. Legvalószínűbbnek az látszik, hogy a jeles személy kőképét az áldozóhelyen állították fel és a szobor állandó motívuma, a kézben tartott csésze jelzi, hogy ő is ivott a halotti toron a többiekkel... Nincs két egyforma kőszobor az eurázsiai sztyeppén.”

A forrásokból tehát megtudtuk, hogy ha néhány szobron ó-török felirat is van, nem köthetők kizárólagosan ehhez a néphez.

Mivel nincs két egyforma, mindig egyéneket ábrázolnak, egyéniségeket, tehát nem elnagyolt, leegyszerűsített, egymással felcserélhető, összetéveszthető síremlékek, sírkövek ezek.

Feltételezem, hogy a szobrok csészéi Grál kehely jelképek, kitüntetés, kinevezés, csatlakozás, szövetségek, szerződések kötésének kellékei, egyfajta érdemrendek is.

A Kárpát-medencétől egészen Kínáig a lakosság szkíta-hun-avar elődeink fennhatósága alatt élt. Ők, mint az égből hullott vagy Heraklésztől kapott csésze, azaz Grál kehely jogos örökösei, ennek jelképes másolataival nevezték ki, ezzel avatták az adott területen helytartóikat vagy a csatlakozó fejedelmeket. A szobrok tehát szkíták-hunok-avarok által kinevezett sztyeppei helytartókat ábrázolják, akik jelképes Grál kelyheket tartanak a kezükben. Öv, pohár (kehely, korsó), ivókürt a hatalomba való beavatás, kinevezés kitüntetés kelléke, jelzője vagy a csatlakozó fejedelmek befogadó elismerése.

Ezt a feltételezésemet a következőkkel tudom alátámasztani:

A szkíta kincsek között többször fordul elő egy aranylemezke, melynek ábrázolásáról Brasinszkij azt írja: *„Trónusán ülő istennő (Tabiti?) vagy fejedelemnő, előtte rhütonból (ivókürt) ivó szkíta férfi.”* A kép az első belső borítón felül látható.

A Szkíta aranykincsek c. kiállítási jegyzékben Firszoj és Zsuravljov így magyarázzák a jelenetet: *„Ebben az ábrázolásban egyes kutatók a szkíta istennőt Tabitit látják, amint hatalmat ad egy szkíta királynak.”*

Itt a hatalom átadás jelképe csésze helyett az ivókürt, mely szintén jellemző méltóságjelvénye volt szkíta, hun, avar elődeinknek, pl.

a rovásfeliratos nagyszentmiklósi ivókürt, vagy a Nemzeti Múzeumban állandó kiállításon látható avar csészek, korsók, ivókürtök.

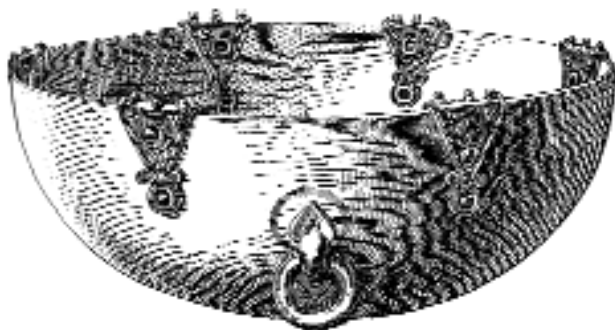
A Csíki székely krónika részben egy bizonyos „*szeretsendio kelly-he pohár*” története köré szövődik, amelyet a szkíta Anacharsis hozott Görögországból. Kőváry László pedig feljegyezte, hogy a mai Székelyudvarhely mellett magasodó hegyen lévő Budvárban (Buda várában) őrizték.

Nem csak a pohár, de a krónika eredetiségét is vitatják némelyek, ám olyan nagy tudású emberek, mint Szabó Károly vagy Orbán Balázs eredetinek ismerik el. Sombori József későbbi udvarhelyi pap és esperes 1835-ben tanulmányt jelentet meg róla, *A hajdani nemes székely nemzet áldozó-poharáról* címmel. Értekezését a következő mondattal fejezi be: „Az iratos pohár azután mind az mái napig a nemes Sándor nemzetség birtokában maradt és csak nagyobb gyűlések, nevezetesen a csíki főtiszték béiktatások alkalmatosságával fordul elé.”

A „béiktatások” során való alkalmazása is alátámasztja azt a feltevésemet, hogy a csészeket a feljebb már részletezett ünnepélyes hatalomadási alkalmakkor használták.

Jelentős, hogy asszonyokat is ábrázolnak a szobrok, ezzel is alátámasztva azt a tényt, hogy szkíta-hun-avar elődeinknél nem kellett a nőknek egyenjogúságért harcolni, mint a nyugati társadalmakban.

Hatalmi jelvények ezek a csészek, melyek a Grál tulajdonságaiból eredő feladatokat róttak lovagi erényekkel rendelkező viselőjükre, testi, szellemi, lelki táplálékot, értelmes emberi tevékenységet biztosítani alárendeltjeiknek, a rájuk bízottaknak, mindazt, amit annyi oldalon leírtak a Grálról értekezők...

Összegzés

A hátsó borítón két szép edény látható. Az egyik 8000 év körüli Tatárlakáról, a másik 6500 év körüli Kukutyinból (hivatalosan: a moldvai Cucuteni műveltség). Azt szeretném ezekkel az edényekkel kifejezni, hogy a Grál története igen régi. A Föld legrégebbi történeteinek közé tartozik, hiszen a szkíták is azt mondták magukról, hogy ők a Föld legkorábbi nemzete.

Nem tudhatjuk, hogy hol van most a kehely, de keresni kell, útközben erényekben, tudásban gazdagodva.

Eliade írta: *„Ami fontos, az a Grál rejtőzködésének szimbolizmusa: Azt fejezi ki, hogy egy titkos hagyomány egy adott történelmi pillanattól elérhetetlenné válik.”*

Mikor vált számunkra, magyarok számára elérhetetlenné ez a hozánk oly sok szállal köthető hagyomány? Koppány felnégyelése, Zách Felicián felkoncolása, Szent Imre herceg furcsa halála, Mátyás király megmérgezése okán rejtőzik előlünk? Vagy tán 1789-óta, amikor a francia forradalom ürügyén feldúlták a kamalduli remeték kolostorát Párizs mellett és elrabolták vagy elpusztították II. Rákóczi Ferenc ott őrzött szívét?

A Jézus előtti Grál hagyomány a szkíták-szarmaták révén egyértelműen köthető a magyarsághoz. Jézus szkíta származása mellett meggyőző érveket sorakoztatott fel Zajti Ferenc festő, történész, keletkutató, a Magyar-Indiai Társaság alelnöke. Badiny Jós Ferenc sumerológus pedig a szintén szkíta eredetű pártusok népéből való származására sorolt fel bizonyítékokat. Tehát az Utolsó vacsora kelyhe is méltán került a Grál történetébe.

Ezt szerettem volna megerősíteni, az érveket szaporítani a párhuzamok felsorolásával, valamint azokkal az észrevételeimmel, hogy a Grál szó a magyar király szóból ered és a sztyeppe csészetartó szobrok kezében jelképes Grál kelyhek vannak.

A Grál történetének magyar vonatkozásai kifogyhatatlannak tűnnek, mint maga a kehely... keressünk tovább...

ᲛᲗ᲏ᲛᲗ᲏ Მ ᲐᲗᲗᲗᲗᲗᲗᲗᲗ ᲗᲗᲗᲗᲗᲗᲗ

IIVXXJIIIV* ,)00†103Λ †4)Λ0Y

[illegible][illegible]

(IIIIXXXXVXIIIV*) ၂၂၇၆၈၈၀ ၀၄၆၁၃၈၃၈ :၆၁၁၄၈၃၈-၈၈၈၈၃၈
-၀၈၀၈၁ ၆၈၃၈၄၈) ၃၃၈-၈၃၈၄၈ ၀၁ ၈၃၈၄၁၁၆ ၆၆၈၈၄၈ .X ၄
၄. :၇၆၁၁၁၃ ၃ ၁၇၆၁၈၈၈၁ ၈၁၁၈၁ .IIIVXXXXV ၈၄ (၀၃၈
၈၁ ၈၈၃၈၈၄ ၇၈၆၁၈၃၈ ၈၁၃၄ ၁၇၈၁၁၈၈၈၆၆ ၆၃၈၃၆၈၈၈
“ .၇၈၈၆၆၆

၄ ၁၇၆၆၈၈၈၁၁၈၈၈၈ ၃၃၈-IXXXXXVX ၇၆၈၆၈၈ ၈၈၃၈၈၄
-X၄ ၈၃၆ ၀၄၈၈၈၈၈၈ ၀၃၈၃၇၆၈၈၈ ၃၃၈၁၁၇၆၆၆၈၈ ၈၁၈၈၈၈၈
၇၆၈ ၃၈၃၈ ၀၄၁၀၈၈၈ ၀၆၈၃၃၈ ၈၁၀၆၆၈ ၁၇၆၆၆၆ ၈၄ ၁၇၈
-၈၈ ၀၄၆၈၈၈၈၈၈၈၈ ၀၁၁၁၇၆၈၈ ၁၈၈၆၈၈၈၈ ၄ ၆၁၃ ၈၁၈၈၈
၀၃၇၆၆၈၈၈၈၈ ၃၃၈၈၈၈၈၈၈၈၈၈၈ ၈၃၃ ၈၆၆၆၆၈၈ ၄ ၀၃၆၈၈
-၈၈၈၈၈၈၈၈၈ ၃၃၈၇၆၈၈ ၈၇၈၁၇၈၈၈ ၇၆၃ ၁၈၈၈ ၃၃၈၈၈ ၈၄ ၈၁
၇၆၈၈၈၈၈၈၈ ၆၃ ၈၁၈၈၈၈ ၄ ၈၈၈၈၈၈ ၃၃၆၈၈ ၃၈ ၆၁၃ .၇၈၈၈
၇၆၆. ၆၁၃ ၇၈၆၆၈၈၈ ၃၃၈၈၈၈၈၈၈၆၆ ၃၃၈၆၆ ၇၈၈၈၈၈၈၈၈ ၈၆
-၃၈၆၈ ၁၁၈၈၈၈ ၀၄၈၈၈ ၈၈၃၈၈၈ ၈၆၈၆၆ ၄ ၃၈၇၆၆၈၈၈ ၀၆၈၈၈
(၆၁၁ .I) “၇၆၆

၈၁၇၆၆၈၈၈၈ ၈၆ ၇၆၆၆၈၈ ၀၃၈၈၈၈၈၈၈၈ ၁၁၈၈၈၈ ၈၆၈၈၈
-၈၈၈၈၈၈၈၈ ၈၈၃၈၈၈ ၁၇၈၈၈၈ ၇၆၆၈၆၈ ၈၁၇၈၈၈၈၈၈၈ ၄ ၇၈၆
၄ ၆၆ .၈၆၆၈၈၈၈၈၈၈၈ ၀၄၇၈၈၈၈၈၈၈၈၈ ၈၄၇၈၈၈ ၇၈၈
၈၈၃၈၈၈ ၆၁၃ ၈၈၈၈၈၈ ၀၃၇၆၆၆၆၆၈၈၈၈၈ ၆၆ ၀၁၈၈၈၈၈၈
၈၁ ၈၈၈၈၈၈၈၈၈၈၈၈၈ ၈၁၈၈၈၈၈၈ ၆၈၈၈၈၈၈၈၈၈ ၄ ၈၁
၄ ၈၁ ၀၄၈၈၈ ၄ .၇၈၈၆၆၈၆၈ ၈၆၆၆၆ ၃၈၆၆၈၈၈၈၈၈၈၈ ၆၈၈၈
 .၀၄၈၈၈၈ ၀၃၇၆၆၆၆၈၈၈ ၀၃၈၆၆၆၈၈၈

၈၆ ၈၈၈၈၈၈၈၈ ၄ ၈၆၈၈၈၈ ၀၁၈၈ ၄ ၈၁၈၈ ၆၆) .၈
၈၆၈၈၈၈၈၈ ၄. ၄ ၈၈ ၇၈၈၈ ၈၈၈၈၈၈၆၆၈ ၈၈၈၈ ၁၈၈၈၈၈
(III*) ၃၃၈၈၈၈၈၈ ၈၆၆၆ “၈၈၈၈ ၈၈၆၈၈၈၈၈၈ ၇၈၈၈
 .၇၆၈၈၈၈ ၀၄၈၈၈၈ ၆၈၆၆ ၃၇၆၆၈၈၈ ၈၆ ၈၆၆၈၈၈ ၈၈၈၈ ၄.
 ၈၆၈၈၈ ၆၈၈ ၈၈၈၈၈၈၈၈ ၈၈၈ ၆၈၆၆ ၄ ၆၁၃ ၈၆၆ ၆၆၆၆၆၆ ၇၆၆

4 0949H 4 ,Yt3)T103x 03)3Y3HKOYH #4) IIX 09Ht0 4 41
-)4 H4 A3 (03Y30A) 03Y0t4 4 09Y13A14H 3313A3 .I .III
3A3)3Y3A3 #4M 4A4A4x H3xYH4 .33A3 03141A3A
.3X Y13H30Y3MKO 33X-VXXXXXV

-3A3 4Y48H41 AM3xY48 4M4Y430 Y4A4H48H41 H3xYH4
Y403A4H30Y430M H4#48 4 t148 Y3t8) .Y4003X 3HOKt
4Y3Y tH330Y YH3 ,031A30 t3Y4A A3030H33 3Y3MA30
[.3YH3t30A30 34XX4H30 H48

4 Y404Y48H41 4 A4HH30 tY313A3H A3 A40t33H0 XXXY
H3x3t3t3A3 03H4#48 4 Y483Y ,tY3YH3t3H3 A3X33) 4Y101
t3A4A4Y3A30 A3#330 4 A3 03H4AtD A3Ht3 .09YH3YH4Y
(0 .0) .09Y30M

-4A4A301 33XOKt3H3 t4t3)4YtHX 4 Ht #t AM3xY48
-Y48YH4Y3A3 09Y48H41 4. :A3H04Y48H41 3YtA31A3Y Y3Y
04YHKO ,Y40t4D483#48 A3 Y30t33YAt ,Y40t4A4031 04Y
#3 .At Y4A4t48t A3A4A44M tH40 YHMI 3X30 #3
3A3Y3H3M YHtY t483H 3M3) A3Y4A4t A3tH3YH4 A3t3A3
4H04Y3A31 03Y4A304A4 4Y48H41 4 ...09Y30TH48 Y4A4
YD40H4A 0384 ,09Y30TH48 Y4A4 3A14H 3Y3YH303A33
-AKMY Y3tH31 4t33 4 .09YMT3 0433t4Ht A3 Y43H48H30
t033 4 .09Y4Y4A4M 4X4Y4H Y3t84 ,t0 YHKY 33X33Y
3YH3MK Y3A3YHtY A4t33A3A 83304H 33X3HKO 0333YtHX
4HH4 A31 33t3t8 .Y403A30TH48 3014X A3 t4M 4 Y303H3
-3t3 4 3MYH33A3X ,04Y3A33A31 A31A3Y3H3 #33 ,Y4Y38
A33 4 09Y30H304# Y44Y48 ,Y40t3t3t44H4 A3 Y30t33A3t
H3xYH4 :4H414t33A3A 3H304Y33Xt0 34A4A4
-3A Y444H #3 (YH38At 33Y3t1 33M3) A3xYH4 ,A3tH3YH4)
Y4A4 3A3X3A3040H4A ,Y3Y3H3M Y430TH48 3A4 33Y48
H4 403YtD33tX 0434A4Y4Y3Y4A4M4t0 A3 ,Y30TH48
YH38At 33M3) H3XtA4t103 H4 Y30M A3330 #33 ,Y30M

YI3A Y4A0H140 2+3A0Y1A3 YKHKO 304H10 4HM3+1A
4 04Y1A0D0X 34XX01 3H33 A0Y+4H41 .11X 4 .40A0M
-0+4H404Y ,1302Y1A3A 4 ,Y3Y30YHKY “33A3H31 AK00X..
-0+ A3H33 ,YI3A 4+0 AK+HK H4 A+33 A0X0+AH33 ,A0X

.Y3A0A0330 0AY4H4M 04Y000+
A4+H4A 03Y01 +433Y43+H4 Y0+H31 3MDKO AM33Y43
0+H0014 A033+00+) .Y0M 2+30A3H30 0+Y
34AA4 0+Y 4 A0 +0M4 Y A+33 Y0+H31 43+0A0A4M3
A4A43 3A+ A+ YKHKO 00+Y 4 Y433Y ,4H0Y4031
,+3H30 A01 D+4X) .0331 MA04H
-41 303 ,+03 Y3AA3 0303 (1XXXXX\111VXXXXVX111VX
-31 303 ,AA4 H4 (111VXXX:111VX) 3443+0A0A4M3 A0
A0Y00+Y 4 ,34X00Y+Y 04H 3+ .Y0M 4D4MY104Y A0H
“Y44+3 33A3A0 0A4M

+34.. :A0H00331 AA4 H3 3X0MDKO 4A0M3 A0+01
03H3 ,+Y3AA+ Y400A4A4Y0 0A4M 3H03Y01 +43Y43+H4 H4
-A034 A0 A00+00Y40 33 H4X ,D3Y03H30 4A4A 4 0+H330
A333 D4A03 2H30H3 4X40+Y03A43 03Y01 .Y33A3 +00Y
YI3Y 040A0Y4A+3 A0+Y031 +04 ,A33 0+3A31 Y30A4M0A
-Y003 A0H31 3A3Y 41340A33 YH3Y4A4A001 A3M3 Y33
-A3AH3A 33 YH3M 0000 A0X4A4+0 A0H31 4 A0 ,Y3Y03Y
.MAH1A 4 4A43 Y0+H31 03A3MK1 A333 +34 ,+Y03 3X
-Y4 +04 ,H1 H4 0+3A31A33 0303Y01 ...3M0K0YHKX3X
-+0 Y3Y3A0 A0 YD30 4H4341 +4 H3 :Y3A3AH3A 4 +03) 41+4
3M43) 04H Y0+H31 03A3MK1 A333 3H+34 ,A+4A4A0+4X41
H00+34 ,Y3YHKY H0004 H3+0+3 .H0A M4H30 4MAH3 M3
A0 Y3A0AY03H30 4 41340A33 XX2A00 .Y0M D4A03 A33
33 A30 3Y03Y031 3M0K3A4Y3 2AA3 A0A03Y03H30 4 H1 H4
-Y0+3 ,+04H10 4 XX400+ Y30X33 0334 ,A41Y4A0 3400
H3 34X410A4M .0+00Y 0404Y4A0 A0A3Y03A30 +343 4 33A

ተፀዋከተዕ ተፋተንግዮተከጸ ነገረኛ ህፃናት ተጠገኝነት ለገጠኛው የገጠኛ ህፃናት
-የገጠኛ ፀዋከተዕ ከጠገኝነት ለገጠኛው ህፃናት ጋር ነገረኛ ህፃናት ለገጠኛው ህፃናት
“ለገጠኛው ህፃናት”

0311121 2411121 44021110044)01 14#48

097)08 A2 03A3H 99M30 ,98H3A :4A03Y HKYK8K†
(IVXXVXIIIIV*)

-4) TIOAMM JAXHO33HKO 4 O3Y333YHKY AMYH9 H9.
 tBAM94CHT .09YAMOM O3YH3BAt At JOAM9HOCH9#9B AM3AM
 H9 3t ,O)9H O9Y49H9B B3) J9#M J9XΛ9HOAMJOtAM3O
 -OJ H9#9B 4 O9J)9OOAMXAM3O t3M3) O3Y333YHKY AMYH9
 #3-#3 HKO94t)O8 4 Λ ,O3M3)O3B3I Y)tB ,At J3XO3AM3M3AM
 -9AM9tO 94t)O8 t4MJOY 4 YAMH949H9O3 J9AM9 9BMMTYO8
 .HJO39Λ9AMJO

[illegible]

-H3M 4 30A4+M30 4YHK0831 4 33H3120 A4A48 H3Y38 83H
 4XXKY 4 ,A4A4H4H4A4M3H 3333A 4Y333 4K A3+33H31
 -33 ,AM30A34 ,AMH4448 M3M3Y3X 34Y4A A4+33 30A4+M30
 4 333 ,4Y30A4M41 .M3003Y3X 34441 ,M334441 A3 M4Y38
 ,3A4444 03330 Y30A4H4040 M3X30 33 Y3Y3Y3 H3120
 -30M31 A3A4Y3MKI 1M H4 4348 ,A3+33H31H3M 4 4348 038
 833 H4X .A38 YAM30A4M 833 3A3M33330M3 A3344A .33
 -A4H430 XXXYAM3A 4 Y33030 M4H4 4 M3M48 34 ,3A 4YH4
 ,04Y44A3333 A4 M3M33030 4H344M 3A33Y3 H4 34X
 .4Y4A3A30 34X4A48 A4 YH3 333Y333YAM30 3A3M33330M3

-33+38-444H40 Y3M3331 A4H41-4Y48H41 :4Y3Y H333Y
 (IVXXXXVXIIIIVX) 13H .II 4333M38 4433H33-44M30 A3 434

-IVXXXXVXIIIIVX H48 Y4A4H304433M H4448 M4H4 4
 M333 Y4A4Y4Y30 34 ,4Y3Y H333Y 3Y3Y3M330 34X
 -4I :M3H303831 33XX3M3X) .3Y4H30 34XX4H30 M4003A
 (XII \IIIIXII ,03A4H4 A3 OKA3 ,34X4A4H4 H3X4A H40
 -30 Y304Y333YHKYLA3 A3 3A3 34X0384AM4 YAM4333 H4
 03Y4A3YH3 4D4834M4A4H4448 4 3Y3Y330H31 3AK3 34Y4
 -H41 4 33X3Y3H40 .II A3-IVXXXXVXIIIIVX 03333 .Y4Y3H40
 .H4 M3H4A4Y4Y30 33304433M 4H30A4H41 A3 4H04Y48
 .M .H0) H44H A34M3H34 A34H48 333 ,3Y3Y4H3440
 4Y48H41 YAM4 34X4H43 33X434H30 404 (XXXXVX-XXXX
 ,04M3M YKYKO Y303X 33X-VXXVX .M .H0 ,M3004343M3
 .A4 YAM33M33M3 "AM44444H4A," 4 3Y3M330 M4Y4M33
 -M4 04Y48H41 4 333 ,YAM33H31 YKYKO 43M3Y4M33333X
 -M31 4833H ,Y3Y444H A4M3A A30 XIIIIV 33 40 044A44A
 ,03Y4M40 4X44334Y4H4X Y30 XVXV M3XX3 .4H44A4A
 Y3Y3AM330 XXX034M3A 4 Y4033Y40 333Y40 Y34 M334

ԳՄԸՄԻ ԻՈՅՅՈՒՆ .ԿՅՈՋ ԱՅ ՕՐԿՆՅՈՋՅՆ ՆՅՈՅԻՄԻՆԳԿԻՆ ԻՕԳԻՆ
 ԻՆՅԻԼՅՆՏ Գ ,Կ-ՆՈՆՈՒՄՈՒՆ ՆԳԻ ԱՅՑ ԶԻԼՅԻՆՅՈ ՆՅԽԱՄՅԱ
 -ՋԿՅՆՅՄ ՕԳՆՈՐԳԿԻՆ ԻԳԻԼՅՈՋՅՆԻՆ ԳՄՅԱՄՅ ԻՈՆՅԱՆՈՒԼ
 ԿԻԳԱԳՄ ԿԿՅՈՐՈ ՆՅ-VX ԱՄԻԳՑ IVXXXXVXVIIIIVX ԱՅԿԻՕԳ ,ԿՆԻ
 ՆԳ ԿՆԿԿԻԳ ՆԳ ԳԿԱՆԳԱԻ .ՆԳՅՈՆՆՈՐԿՆՈՐՄ ԳՆՈՐԿԿԿԿԻՆ Գ
 -ԳԱԻ .ԱՅՆԻԿՄՈՐՄ ԳԿԿԿԿԻՆ ԿԿԿԿԿԿՈ ԳԽԿԻՆՆԿԿԻՆX XVXV
 -ԱԳ ԱԻ ՆՅԽՆՅԻԼՅՆՏԻՄԻԼ ԱԳՄՈՐՄ ԳԿԿԿԿԻՆ XV ԳՅՅ ,ԳԿԱՆ
 ԳՅ ԱՆ ԿՅՅՆՈՆՆՅՅ ԳՅ ,XXՋՅԱՅԱ Գ ԻՑԳ Ա .ԿԿՅՈՆՈՐԿՅՈՐՄ
 -ԻՄԼ ԳԿԿԿԿԻՆ ՅԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ՆՅԽՆՅԻԼՅՆՏ Գ ԿԿԿԿԿԿՈ ԿՆՆԿԿԿ
 -ԱՅԻԻԻԿՅՆ ԱՆՆՈՐՈՒԿԱ ,ՅԿԿԿԿԿԿ ԱԳՄՈՐՄ ՆՅՅՅԳ ,ԱՅԻՅՈ
 ԿԱՅԿՄԱՅՅՅ ԱՅՆԿԿԿ ՆԳ ԿՆՅ .ԱԳՄՈՐՄԿԿ ՅԿԿԿԿԿԿ ,ԱՅՆՆՈՐՄ
 -ՆՈՒԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ Գ ՅԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԳՄԸՄԻ ԻՈՅՅՈՒՆ ԿՆՆԿԿԿ ԱՆ
 -ՆՈՒԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ Գ ՅԻ ,ՆԿԿԿԿԿԿ ԿԿԿԿԿԿԿԿ ՋԿԿԿԿԿԿԿ ԻՆՆԿ
 .ԱՆՆՈՒԻԿԿԿԿԿԿԿԿ :ՅԿԿԿԿԿԿ ԱԻ ՆԿԿԿԿԿԿԿԿ ԿՅՅՆՆՈՒԻ ԻՆՆԿ

ԳՄԸՄԻ ԻՈՅՅՈՒՆ ՆԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԱՅՄՈՐՄՅՈ ՕԳՆԻՕ ԻՆՅԿԿԿ
 -ՆԿԿԿԿԿԿ ԳՆՆՈՒՆՆԿԿԿԿ ԵԿԿԿԿԿԿԿԿ Գ ԳՅՅ ,ԻՕ ՅԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԿՆԿ
 ԻԿԿՅՈՒ ՄՄՅՈՒ ԱՄԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԱՄԿԿԿԿԿԿ ԳՅ ՆԿԿԿԿԿ
 -ԱՆՄ ՆՅԽ-IIIIXXXVX ԳՅ ԱՅՅՅԿԿԿ ՆՄԿՈՒՄԻԼ ՕՆՆՈՐՄ ,ԿԱՆՄ
 ԳՄԸՄԻ ԻՈՅՅՈՒՆ .ՅՆՆԱՅՅ ԿՅԱՅՄՄԿԿԿԿԿԿ ԻՆՆՈՐՄ ԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ
 ՆԿԿԿԿԿԿ ՅԽ ԿԱԿԿԿՅՈ ԳԻ ՄՈՆ ԻՆՂԿԿԿԿ ՆԿ ԳՅՅ ,ԻՆՅԱՅԿԿԿԿԿԿ
 -ՆՅՅՅԿԿ ԿՆԿԿ ԻՆՈԳ ,ԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԿԿԿԿ Գ XXՋԱՆՈ ԱՅՄՄՈ
 -ՆԱՅԻՕ ,ԱՅԿԱՅԿ Գ .ՄՈՆԱԿԿԿԿԿԿԿԿ ԻՆՆՈՐՄ ԿՆԿԿ ԻՆՈԳ ,ՄՈՆ
 -ՅԱ ԻՆՂԿԿԿԿԿ ՆԿ ,ՆՆԿԿԿԿԿԿԿ Գ ՅԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԱԻ ԱԿԿԿ ԿԿԿԿԿԿ
 .ԱՅՅՅԿԿԿ ԻԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԻԿԿԿԿ ԿԿՈԿԿԿԿԿ

ԿԿԿԿԿԿ Գ ԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԿԱՅԿԿԿԿԿԿԿԿ ԳՄԸՄԻ ԻՈՅՅՈՒՆ
 -ԿԿ ՆՅԽՈՒԿԿՈ ՄՅԿԿԿ ՕՅԱՆՆՈՒՄ ,ՆՆՆՈՐՄՅՅ ,ՆՅԿԿԿԿԿ ՆՆՈՒԻԻ
 -ԻՄՈՒ Գ ,ՄՅԿԿԿԿ ԿԿԿԿԿԿԿԿԿ Գ ԳՅՅ ,ԿԿԿԿ ԱՅԱՅՆՈՐՄ ՅԿԿԿԿԿԿ
 -ՅՈ ՕՅԱՆՅՅ ՆՅՅԿԿԿԿԿ ԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ՆԿԽ-.I .IV ԻՆՂԿԿԿ ԱՄԿ

ዘባ ሃፃጃሂ “ከጃሃዝ ሃጠጠ ያኛ ለተተኝ ተዐ። ሃተፀዘጋፀ ቅኝ ዘኝጠ
-ጸ ለሃለጋሃጸ ተፃጋሃፃ ያኛፃፃ ፣ጠጋፀፃፃፃ ዐባዝ ያኛ ከጃሃዝ
.ሃጃጃጸ ለተ ጸለጸጸጸጸ

ጸጸጸጸጸ ሃጸጸጸ ሃፃፃፃ ሃ ጸጸጸጸ :ለጋፃፃ ተፃፃፃፃ
(IVXXXXVXIIIIV*)

-ጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸ ጸጸጸጸ ሃጸጸጸ ዐባዝፀ ጸጸጸ ሃጸጸ ጸጸጸ ሃ
ሃጸጸ ሃ ዐጸጸጸጸጸ ለሃለጸፃፃ ሃ ለሃጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸፃ ጸጸ
-ጸጸጸ ጸጸጸጸጸ ሃፃፃፃፃፃፃፃፃ ጸጸጸጸጸጸጸፃፃ ጸጸጸጸጸጸጸ
ጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸ ሃጸጸ ሃጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸ
.ሃፃፃፃ ዐጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸ

ሃጸጸጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸጸ ዐጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸ
ሃጸጸጸ ሃፃፃፃ ሃጸጸጸ ዐተጸጸጸጸ ሃ ጸጸጸጸጸጸ ዐባጸጸ ጸጸጸጸጸጸ
.ሃጸጸጸጸ ጸጸጸጸ

-ጸጸጸጸጸጸ ሃጸጸጸ ሃጸጸጸ ዐጸጸጸጸጸጸጸ ዐተጸጸ ጸጸጸጸ ሃጸጸጸ
-ተዐ ሃጸጸጸጸጸጸ ዐጸጸጸጸጸጸ ቅኝ ጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸ ተዐፃ ሃጸጸጸ
-ጸጸጸ ቅኝ ሃጸጸጸጸጸ ሃጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸ ሃፃፃ ጸጸጸጸጸ
ሃጸጸ ዐጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸ ሃጸጸጸጸጸ ለጸጸጸጸ ሃፃፃጸጸ ጸጸ
-ጸጸ ሃጸጸ ለ ሃጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸ ሃጸጸጸ ሃጸጸጸ ሃጸጸጸጸጸጸ
ሃጸጸጸጸ ለጸጸ ጸጸጸጸ ሃፃፃ ለጸጸጸጸጸ ሃፃፃ ጸጸጸጸጸጸጸጸ
-ጸጸ ሃጸጸ ሃጸጸጸጸጸ ጸጸ ሃጸጸጸ ሃጸጸጸ ሃጸጸጸጸ ሃጸጸጸጸ
ተጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸ ሃጸጸ ሃጸጸጸጸ ጸጸጸ ተጸጸጸጸጸጸ ሃጸጸ
ጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸ ለተጸጸ ሃጸጸጸጸ ጸጸጸጸ ሃፃፃጸጸጸጸ
.ሃጸጸጸጸጸጸጸጸ ሃጸጸጸጸ

-ጸጸ ጸጸጸጸ ሃፃፃፃፃፃፃፃ ተጸጸጸ ሃፃፃፃፃፃፃፃ ዐተጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸ
ሃፃፃፃፃፃፃፃፃ ሃጸጸጸ ተጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸ ዐጸጸጸጸጸጸ ሃጸጸ
ሃጸጸጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸ ጸጸጸ ሃፃፃ ዐባጸጸጸ ለጸ ዐባጸጸጸ

[illegible][illegible]

54

0H0T-M3) 0T0H0 09XH0YΛ0M0 0T03B9M9M Y3X030 9
03ΛT3 .9 .Λ T03H30 Λ01 0T+9X “09XB9M9
03H3 Λ3B 3YΛKΛ31 YMDKO Y03M31Λ3B 09X-IIIXXJIIIVJ
.Y0009Λ9HH00 Y3H3BΛT

(V*II) M0H09M0M H0330 :0ΛI9Λ 09019X

-30HMX 0T03YHKY Λ0YTΛB3 03Y0T 03XY3YKO 9 03XX3
-0X9Y — 03HT ΛΛT0 XX3Y030 TΛ9Λ) .M0H003YΛ30 Λ3001
ΛT Y3MH0 Λ0Y9X99X 03ΛT #3 0ΛI9Λ 09019X .(0ΛI9Λ TΗ
-0000H H9#9B 9T03Λ3M Λ9HΛ 9 Λ0 H0X9H9 H9 YY0H0XΛ30
X3T T H9T9B0Y 9 M0X0Λ0Y10# 03M3 03T03X ,9H9Λ9Λ
0Λ3H30 Y9H9T9B0Y 9 M00 XX3ΛT0Λ3M 9 ,T+9Λ .YΛ3B90
-9X 9 09009 Λ0 Y9Λ0T1 #9) #3 Y9ΛΛ3B 09H0Λ 9Λ9M0T09M
,M0X9Λ0T1 9 Y0T+H90 9 9H0M0T0 .Y0T+H90 #3 09X900T9Λ
-TΛ M3M0Λ0ΛYTΛ3Λ 0303 Y0T0H Λ ,090M00Λ9X H0XHM0X9H9
H0X9H9 H9. :H3Λ3HK #T 03H3 9 .YT91M0T T0H0M3 M9H30
-H3T0M30 3H03H 03Λ3Y03YHKY YT303BΛ3 Y0YKΛ HK09T03B
9 09XY90YΛ9M XX9Y0300MΛ03#3T0 ,YΛM9YT93M 0Y1Y3X
“.ΛT 09X0T0T9ΛM9X ,03X0T03Λ3B90 ,09X09B0#9X H9#9B

(IIV*II) 3Y303H9 M9HΛ Y03 9 :9Y0Y H0T9M30M3X

ΛM9 09Λ9Y9Y0B3X XHKO Λ3M0 0909BΛ9T0HT M9HΛ 9
00Λ .H0YT0 ΛT 3H03Y03YHKYΛ0 0390 XMM3D 0H0Λ9H 9
M0HY9T9 03M93H3BΛT 03XHKO XX3Λ3M0 ΛT+T3 ,Λ0Y00
-01 9 #0X ,M09TΛ03 ,0Λ9MΛ0 H9 990 YΛ9Y9Y00019Y ΛT
Y9H9X03 0H0TΛ9 YY0YH9Y 03XH3X #9) 03030
-093 9 OK9ΛY9 M09YH0M Λ0BΛT M H039 03X-VXXXXXJIIIVJ
.M3 3Y3Y13H 09XΛ9ΛY999 T3M9X00

[illegible]

8141911 111111 1011111111 1111111 1

ጋጽ ፩ ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም
- ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም
: ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም ስምዐን ማርያም

ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱ
 -ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ .IVXXX\IVXXXXVXIIIVX
 -ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
 -ᐱᐱ ᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ .ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ
 ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ
 ᐱᐱ .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ-IIIIVXXXVXIIIVX
 -ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ-IIIIVXVXIIIVX ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

-ՉԹ ՎՄՊՈՅՑ Գ ԱՉԱԿՅՆՆԻ ԻԳՅՈՒ ԱԶԱՆԳՑ) .ԿՉՈՅԽ ԻԱԶԱ
 -ԱՅԹ ՕԳԻԳՅՈՒ Գ ԿՉՈՅԽ Վ (ՉՄՅՑԻ ԱՅՄՅՈՒՉՆԻ ,ՉՎԿԿԳ ԾԹ
 ՎՄՊՈՅՑԱԿ ԾՈՊԿԿՐ Գ ՕԿՔԼԿԻ ԻԱԶԱՆԳՑ Գ ԿՅԼ ,ՕՎԿԱՄՈ
 ՕՉՈՇՐ Գ ԱՉ ՎԱԻԿԿ .ԻՑ ԿԿՈՅԻՉ ՎՉԿԱՉՈՒԼ ԻՑՊՈՒՑ ՈՇՐ
 -ԼԿԻ Գ ԱՉ ԿԱԶԱՆԳՑ ՕՎԿԻԳՎԿԱՅՑ ԾՎՄՈՇԼՎԻՉՈՅԿՐԱՅԹ
 -ՉԾ ՅՅՉ ԿՎԿԼ ԱԿԱՉՄ ԻՕՎ ,ՕՎԿԱՅԿՄԿՕ ԿՎԼՎԿԻԿԻՑ ՕԿՔ
 ԱՎՈԼ Գ ՔՉՐ ,ՑՅՆՅԱՅԿՎԱՅԹ .ԿՎԼՎՑ ՎԿԻԿԱՅԹ ,ԼԻ ՎՈՎԼՎՑ
 ՕՉՈՅՑ ԿՅԿՉՈՅԿԿ Գ ,ԿԱՉՄ ԿԿՆԿՕ ՕՅՈՒՑ ԿԿՈՅՑԱՅՑ ՈՎ
 .ՑՎԿԿՈՅԻՕՎԼՎ ԾՅԱՅԱՅԹԱՅՑ

(ՁԻ) ՉՎԻՐ Գ ՈՎՐ

— ՕՉՕՎՈՒՑ ԱՎՈԼ Գ ,ՉՄԿԿՆԿԹ ՎՎԼՄԻՑԻ ՎԱԻԿԿ ՈՎ
 ՑՎԿԻՒ ԾՎԻՄԿՈ ԾՄԿԿՆՅՅԹ ՈՑԻՒ ԻՎՈՎ .Վ ,ՎՅՈՇԱՅՑ
 -ՎՎՄ ,ԱՅՈՐՈՐՈՒՑ ՈՇՐ ԿՉՕ Գ ,ԱՅՈՎԱԻԿԿ ԱՉ ԱՅՈՎԱՉՈ
 ԱՉ ԱՅՈՈՇՐԿԻ ՎՎԱՅՕ Գ ,ԱՅՈՒԻԹԱՅԻԼ ԾՎՈՅՆԱ Գ ԿԻՑ
 ՈՇՐԱՎԼՈՎՔՎՑ ՎՄԱՉԹ ԱՉՈՇՐ ,ԿՉՕ ՕՎՎՈՎՄԻՑ Յ ՈՎ
 -ԼՉՈՉՈՒ .ԱՅՈԼՈՅԽ ԱՉ ԱՅՈՎՐ ,ԱՅՈՎԼՎՄՉԱ ՅԿՅՐԿՕ
 -ԱՉ ԱՎՈՂՈՒԼԻՈՒ ՕՅՑՎ ,ԿՉԿԻԿ ՈՎ ԿՈՎ ՑՎԿԿՈՎԿԿ ՕՎՐ
 -ԿՕ ԿՎԼՎԿԻԿԻՑ ՈՎՈՎՐ ԻԳՅՈՒ ՔՅ ՎԱԻԿԿ ՔՉՐ ,ՉԿՐԼՎՄ
 -ՅԱՅԱՅՆԱ ԱՅՈՅԿՈՒ ԱՅՎՈՉՈՒՒ ՕՎՈՒՑ ՈՇՐ Գ ԻՕՎ ,ԻԱՅԿՄ
 -ՉՈՒ ԿԿԱՅԹ ՈՒՑՕ ԾԱՅԿՎԿԿ ՎԱԻԿԿ ՈՎՐ .ԻՕ ԿԱՎՈ ԿՉՕ
 -ԿՅԿԻՒՒՒ ԾՅՈՅՑ ԾՎՈՒ ՅԼՈՅԿՄԱՅ ՕՅԱՅԱՅՆԱ Յ ,ԿԿՆՅՕԱՅԻ
 ԼՎԱՇՈՎ ԿՉՈՉՈՒՒ ՈՎ ԾՄԼՈՅԿՅՅՑ ԱՎՎԻՑ ՔՉՐ ,ՅԿ
 -ՅՅՆԿԻԿՐ ԱՅՕՕՅԿՄԿՕ ԻԳՅՈՒ .ՅԿԿԿԻՒՅՐ ՅԿԿՈՅՐ ԿԿԻՑ
 ՑՉՕ ԻՕ ԿՉՅԱՅԱՅՆԱ Գ ՔՎՄ ԿՈՎՈՎՐ Գ ՎՐ ,ԿԿԻԱԿՕ ԿՅԿ
 -ԿՕ ՕՅԱՅԱՅՆԱ Գ ԼԻ ԱՎՈԼ Գ ՔՉՐ ,ՈՒՂՈՇՎՄ ԾԱԻ .ՕՎԻԿ
 -ՉԱ ԱՉ ՈՅՕՅԽ ԿՉՈՅՑՑՅ ՈՎ ՎՈՎՈՎՔՎՑ ՈՅ ,ԿԱՉՄ ԿԿՆ
 .ՕՇԻՎՈՇՐ ԿՎԼՎԻՉՈՎՈՎ ՎԱԻԿԿ ԼՎԻՎՄ

- 1883 0100YHKY YH2H4 ,83YH3M3Y2YM30 YH4 09X1H0009
 - 20 Y400Y4M0A48 4M1Y4Y YH38 ,M0H0M0H3A XXKY A2Y
 021H38A1 30 0204M4Y4Y4M4 #08 ,M0H0M4H A 4Y3Y3Y4T1
 .Y1H4A1 H4 M30
 - 33X1 4 YH38 ,XXKY YM0M YH2H4 ,80M0000A #M H48 48
 04Y4Y4M4 Y303H2H3M 0H004M4Y4H A0 "Y400YH4Y088,, 131
 .04M3M
 A0 131H0M31A ,4M1Y4Y ,4M0H1 #08 ,8Y38H3M3Y2YM30
 M4H0A 4 H38088 ,03Y4KYKO Y0000H3H2H3M H08YH4
 .04Y0M40148 Y38080
 - 20 Y400440 03X-V311 4 Y3H40 081T 020T8 4 H48 4
 - K0 M4H00X4A H4041 ,081T 04Y40H 4X40 ,02Y0M 3X
 .0Y48A4M00 A1 03XMDKO YH1 03AKH
 - 31M38 ,Y4YH004M000 04H04# A00H20 M4H0A 4 M3M18
 - 1T ...40M0M M0Y4388M 4 .M1 ,A1 03X83AH3M 04800 0103M
 A1#4M , "03880 M4H0A 40M0M M0Y4388M,, H4H4 ,03X08
 ...04001 ,030A3880 030018 4A4H000

(Y3M02H) 40M0M M0Y4388M

80M4Y0M 40M0M M0Y4388M
 02M40H0Y H4M1A 400T 02MK0 1MKH
 H2030 0M4M34Y 40M0M M0Y4388M
 H203Y 0Y4M081A 01M0 Y48M4140
 ,3#38 M0A3H38 40M0M M0Y4388M
 3#30 M0A03Y01 0Y4H0X038 #3
 03880 M4H0A 40M0M M0Y4388M
 ...0388388 AKM08 09XH40 0H000

- 303X 33X-II*II ለዘጸጠ ሃሃርዘተ 33X-IIIIVXXXXVXIIIIV* ዘፋ
-KI 0333333333 .፲ ፋለፋለጠ10ተ ፋለተሃሃፋ ዘጋጸፋለ ዘፋ0ፋI ሃለሃዘ
...33KO ተጸለጸጠ
-KI ፋ ያሃዘተ ዘጸጸ333333 ፋለፋለጠ10ተ ፋለተሃሃፋ ዘፋ 0ፋዘ)ፋቱ
:(ሃጸጠጋዘ) ሃጸለዘጸጠ ጸፋተ ለጋለሃጸጠ

ዘጸጸሃዘፋ ,ፋለተሃሃፋ ,ፋለጋዘ ,ተጸተዘጸለጸተለ...
ሃሃሃሃKO ሃጸለጋለሃጸጠKI ለፋለፋለፋቱ
ተ)ዘጸቱ ለጸጸ0 0ፋጋጋ1 ፋ ,ተ)ለጋጸ ለጸጸ0 ጸዘK
ሃሃሃለጸጸ ፋተዘጋጸ ለጸጸጋዘጋጋ ,ለጋጋፋለፋዘፋ ዘፋ

,ፋዘፋጠፋፋ ጋጠተጸ ፋለጋዘ 03333ተለ
0ፋዘተ0 ዘጸጸሃዘፋ ለጋ ተጸተዘጸለጸተለ ጋK1ጸጸ
,ፋዘፋሃፋዘ ጸሃጋKተ ፋ 0ፋጋለጠፋ ጋጸጋጋ0
ዘፋፋ ጋፋጠ 0ጋለፋጋ) 033330 ለጋ ተዘፋ0 ፋ

0ጋ1ተዘፋ0 ፋ ሃጋተጸጋለ ጋጸጸ0 1ፋፋለጋ ቱጋ) ፋ
ጋጋተጸ ሃጋጸፋ ፋ ጸጸጸሃ ለጸጸ0ፋዘጋጠ
,ፋዘጋጋለፋፋ 0ተዘጋጋ ሃፋለፋተለፋ ጋጸሃለተ
...ጋጋጸጸዘ ጋፋጠ ቱፋ 0ፋዘ ጸዘፋጸጸጸጸቱ

ጋጋጸ ፋለጋዘ ፋ ተ0 ያጸሃ130 ጋጸጸጸጸጸጸጸ ሃጸለጋለሃጸጠKI ፋ ሃጸጸ
(IIIIV*II) .ጋጸጸጸጸጠጋKO .፲ 0ፋዘተ0
ሃጸጸጸጸ1ጸጸጸ ጋጸጸ-V*II ,ጸፋተፋ 0ፋፋተ ጋፋለጋፋ ዘጋጸፋለ ዘፋ0ፋI
:(ሃጸጠጋዘ) ሃጸለዘጸጠ .፲ ፋ1ፋፋተ ጋፋፋጋጋ0 ፋ ያሃዘተ ዘጸጸጋዘጸጸጸጸ

ጋጋጠፋ ለጸዘጋጠ ,ለሃ1ጋጋ ለፋለጋዘፋ...
ፋጸጸጸጸጸጸ ለፋተፋፋፋፋ ተፋፋፋለ
ፋለጋጋፋፋፋ ፋዘፋፋለ ፋጋጠፋዘ ለጋጋፋፋፋፋለ
...ጋጸጸጸተ ቱፋ ሃዘጋጸጋጋጋ ለፋተጠ1

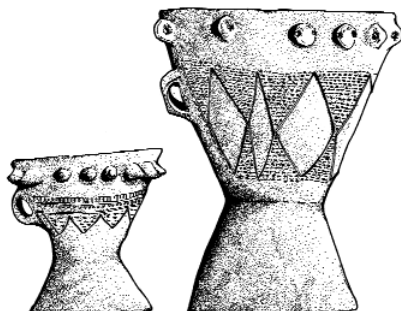
-ጄኔ ዘባ ዕንሃንጓዳው ህዝቃለተ ኃላፊነት - ቀዝተዐ ጎጂ ቀለጋዝ
ሃንጓዳዊ (IIIVXIII) ልጁአንሃንሃዛርሃ ዕጋጠጀ ተሞገስ

13131313 1414131313 00141413 1 141313 014110 1113141...
 11131313131 1313 13141313131 1 1413 14131314141 11 13130
 1113141 1413 1113141.1113130 1113141 13 14131 1314131
 14141 11131110 1113131 1301101313 141313 1 1114141
 1313-1113131313 1113131 1113131 1113131413 1413-131313
 131313 1113141 1313 1313 0113131314141 1114 1313 1313
 -13131313131 130014 1413-131313 1313 1413 141314130 1313
 -1313 1313-11131313131 1413 1113131 141313 11131313141 1313
 -1313 131313 1113141 1313 1313 1313131413 1413 1413
 -1313130131413131 1 11131 11131 13141413131 131313 14141
 131 1413141 1 1413 131313 1313131 13141413131 1 1313
 1413141 1 13131313131 11 141313 1113131 1113 13131 1113
 -1313 01131 0130131313 141301414141 14130141101 1 1113131
 13130

[illegible]

“ԿԱՆԱԽՃՔՅՆ, ԱԶՈՒՂ ԾՆԱԾՈՂԻՒՆ ԵՎ ԾՆԱԾՃՅՒՂԻՔ
...ԾՈՂԻՆԱԿԱՆ

00A9A2M)0A9X ,00B9HDXH91 H9#98

[illegible]

[illegible][illegible]

0ተቶ ህፃናት ስለሚገኙት ሁኔታዎች ምክር ቤቱ ለጥራት ማረጋገጫ ስራዎች ላይ ትኩረት ማድረግ አለበት ብሎ አስተያየት አቅርቧል።
 በተጨማሪም ስለጥራት ማረጋገጫ ስራዎች ላይ ትኩረት ማድረግ አለበት ብሎ አስተያየት አቅርቧል።

[illegible][illegible]

[illegible]

-ጽዕ ዓ ላከሃብርተአባ ዘላ ነበሩልላም። :ሳክተ ተመርካቶ ተወገተ
-ለሃተ) ተጋተሃላተለ ጎንዝጎ ቱወ ሃሃርሃላጀመርያተጀ ጸጊ) ኃለሃላዕ ጽዉ
ዕጾናተጎ ነጋጎ ተሃብርተአባ ለጋርጋዙተሄ ላከለሃጻርተአባ (ሃብርተአባ
“ዕላሃለላለጋ

[illegible]

67

4 ႁႃႃႃႃႃ-ႃႃႃႃ 4 ႁ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃ-ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃ
ႃႃႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃ .ႃ ႃႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ
ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃ

ႃႃႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ .ႃႃ ႃႃႃႃႃႃ .ႃႃ
ႃႃႃႃႃ ႃႃႃ-ႃႃ ႃႃ 4 ႃႃႃႃႃ ႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃ
ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃႃႃ
ႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ .ႃႃႃႃ ႃႃ
-ႃႃ ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃ 4 ႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃ .“ႃႃႃ ႃႃႃ
-ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ 4 ႃႃ ႃႃႃႃႃႃ 4 ႃႃႃႃ
-ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃ 4 ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ
-ႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃ
ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃ-ႃႃ-ႃႃႃ ႃႃ
-ႃႃႃႃႃ 4 ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ
ႃႃ .ႃႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃ
ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃ
4 ႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃ
ႃႃ-ႃႃႃႃႃ-ႃႃႃႃႃႃ ႃႃ-ႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃ-ႃႃႃႃႃႃ
-ႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ-ႃႃႃႃႃႃ
ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ

ႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃ-ႃႃႃႃႃႃ .ႃႃ
ႃႃ ႃႃႃ ႃႃႃ-ႃ .ႃႃ 4 ႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ
ႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃ VXXXVIII ႃႃႃ ႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ
ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ (ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃ
ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ) ႃႃႃ ႃႃႃ-ႃႃႃႃ
ႃႃ ႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ 4 ႃႃႃႃႃႃႃႃ
ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ
-ႃႃႃႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃ ႃႃ ႃႃႃႃ ႃႃႃႃႃ 4
ႃႃ ႃႃႃႃႃႃႃ ႃႃ

[illegible]

ՅՃԱՅԻՅԹ ԸԳՈՐԾ ՔՉՃ, ԻՂԻՂԱ ԿՈՂ ՈՒՅԻՅ ԳՈՅՈՅՈՒ
-ՆԱՕԿՈՒ ԳՅՏՈՒ Գ ԱՅՅ ՕԳԱՅՈՅԻՄՔ ԱԻ ՉԱԻՂԱ ԿՅՂ, ԱԻ
.ԿՅՅՅՅՅՅ ԱԳՈՒ ԻՂԻՂԻՅ ՈՂ, ԿՅՂ

[illegible][illegible]

-III VXXXVXII*) 09Ht0 H9#48 YH3X2H 00H40 20109
-t30A20I4X At A300203B330 tH48-t44H9 (II XXXXXIII*)
-AX48 4109). 4tH48 ,4140202 4A3X .III 4104#4) ,Y38
.[4t1203B330 AH2X

ԿԵՆՏՐԱԼ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ
 ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ
 ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՆԱԿԱՆ

ተገባቱን ላይ በተጠቀሱት ሰነዶች ላይ ለጥያቄው ማስረጃ ማቅረብ ይገባል፡፡

[illegible]

77

ԳՄՅՈՐԱՅՑ ԿՄՋՈՂԱՆԳՈ ՔՅ ԱԳՕՕՇՄՄԳԱ ԶԱՆԱՅՑ Գ ՕՅԾՆԱ
(ՅՅՕ .III X) .ՊՅՃՕՆԻԳՕՇՈ ՄԿՄԻՃԳ ՈԳ ԳՈՈՇՈ ԵԳԵԿԻՄԻ

-ԿՕ ԻԳԵՄԵՇՈ ԱՆԿԵՄՄՅ ԻՄՃԾՇՈՇ ԻԳԻՃՄԻ-ԱՅԻ Գ
.ՈՇ Գ ԱՅԾԾՆԻՅ ՄՕԳԱԳ ՕՅՃՅՈ ՄԿԱՇՄ ՕՇԿԻՄ ,ԶԿԿՅՈ ԱԿՈ
ՅԻ V . III XXXV . XXXV X II : ՕԻՅԿԻՃՅ . ԱՅՄԻՅՈՅՄՈ . II - III . Յ
-Յ) ԱԻ ՕԳՕՇԱԳԿՕՇԱԳ ԳԿԻՕԻ-ՅԱՅ . ՅԻ VV . IV XXXV ԱՆ
. III X) . ԿԾԳՄԱԳՄՅՈ ՄՅԳԻ ՔԳ) ԻԿՅՑ ԾՕՇՈ ԻՅԻԾՅԻ Գ ՕԻՅՄ
(ՅՅՕ

ԳԿՇՈՅԻՄ ԾԿԿԾՈ ԳՇՈՇՈ ԿՅԻ , ԱԿՄԿ ԱՇԻԱ ՈՅՇՈ
ՄԱՇԱԿԻԱ ՈՅՇԱ. : ԳԿԿԻԿԱԳ ՕՅՇՅՑ , ԿՅՅՅՅ . V X Գ
-ՈԻԱՅՇԱԳՅ ԻԿԿ-ՕՇՈՇՈ Գ ՈԳՇՅ ԿԿԿՅ ՈԳԿԿ-ՈԻԿԿ
“ . ԻՅՈՅՄՈ . II . Յ . ՈՇ . ԱՅՄ

-ՕՅՑ , ԿԾՆԻՅ ՔԳ) ՔՅ ՕՇԿԿԱ ՆՅՅՈՇ ՕԳԵՄԻՄ ՈԳՇՅ Գ
-ՕՅՅՅՈՇՈ ԱՇԱԿԿ Գ ԿԻՇ ԿՇՇՆԻԳՇՈ ԻՇՈՇ ՅԱԿ ՈԳ ԱՅՄ
ԳՈՄՄՇՈ ԻԿԿ , ՆՅՇՇՇՈ Գ ՕԳԿԿԿԿ ԿԿԿՇՅ ՕԻՕԳ , ՕՅՅ
ԿԿԿՇՈՅԿԿ ՔՅ ԱԿԿԱ Գ ՔՇՅ , ԱՅԱԿԿՅՅՅԱ . ՕԳՇՇՇԿԿ
ԿԿԿԻ ՈԳ . ԻՕ ԻԿԿՅ ԿԿԿԿԿՅ ԾԿԻՇՅ ՆՅՅՅ ԿԻՅԿ , ՕՇԿԿԱ
-ԿԿԿ ՕՅՑ , ԾԿԿԿԱ ԳՇՅԱՇ ՔՅ ԿԿԿԿ ԿԿԿ ԻՇՈՇ ԾԿԻՇ
. ԿԿՅՅՅԿԿԿՅՅ Գ ԿՅՅ ԻԿԿԿԿԿԿԿ ԱԿՇՈ

(.I .IIIIIX)   04)909Ht0 =   ↑C)9Λ9Ht0
(.I .VX)   3)09Ht0 =   3)Λ99Ht0

(1.VX) 3009H10 = 30A99H10

$$\begin{aligned} & \text{: (.I.IIIIX) } \Delta \Theta X \Psi \Theta \Gamma \Delta \Theta \quad \Lambda \Xi \Upsilon \Theta \quad 9 \\ 9 \Delta \Lambda \Xi \Upsilon \Gamma \Lambda = & \qquad \qquad \qquad 9 \Delta \Lambda \Gamma \Xi \Theta \end{aligned}$$
$$9\text{AA}3\text{H}1\text{A} = 9\text{AA}130$$

:(.I .IIII) 123456789 10111213 14
 1516171819 = 2021222324
 25262728 = 293031

$$\mathbb{M}A_{\mathbb{Z}}(X) = \mathbb{M}O_{\mathbb{Z}}(X)$$
$$9 \cancel{11} \cancel{2} \cancel{3} \cancel{4} \cancel{5} \cancel{6} \cancel{7} \cancel{8} \cancel{9} = 9 \cancel{11} \cancel{2} \cancel{3} \cancel{4} \cancel{5} \cancel{6} \cancel{7} \cancel{8} \cancel{9}$$

:(.I.IIIIX) MEX90t)2H0 t)38T)48 9
9MM3HtA = 9MM130

$$9\text{AA}3\text{H}1\text{A} = 9\text{AH}130$$
[illegible]

:A†09M9I H9#9B-H3BQΛ YK Y1Q# Λ9YΛ9 9†† 9ΛQXQX

94X40 = (24+)2XX2A

$$\cdot \Delta 9 \parallel 90 = \Delta 9 \parallel \dagger \Delta$$
$$90) \text{ MB} = 9 \text{ A} - \text{M} - \text{MB}$$
$$.05H30, YH30 = H9A$$

$.04 =$ 4%

$$.13110 = .1311$$
$$.04H = .14H$$
$$A9090 = \text{M9A9A}$$
$$.X\gamma\Lambda .90HtX = \Lambda-HtX$$

:A P U C H I T M H T

$$H_{40} = H_{41}$$
$$.XYA .(AXX9H90) AX9A90 = AX\neq 9A9A$$

-ԿԳ ԳՃԿԳԼ ,ՊՃԽԻԳՈՒԳԻ .XX-IIIIVX Գ ՕԳԻԱՅԻ ԻԱՅՈՒԿՕ
 :ԱՃԽԳՈԳԿԳԻ ՕՃՕՈԻ ԳԱԻԿ
 ,ԳՃՕՕՃԱՅՕ = ԳՔՕԼՃԱՅԼ
 (ԿԻՃԱԱԿԻ ,ԿԻԳՕՕՈՈԻ ,ՔԳ) ԿԱԿՕ = ԿԱԿԼ

Գ ՅԻ ,ԽԳԻՕԻ ՆՃՕԼ-ՅԻՕՕ Գ ՃԽՅՅՅ ԿՈՒ ԱՃԽՕՃՕՃՕՈԻ Գ
 .ԼԻ ՅՄՅՆ ԱՆԼՔՅՅ ՅՔՅԽՅԼ Գ ԻՅԽՅ ԱՃԽՕԻ ՆՅԽՅԽՅՕ

ՆԻԿԼ Գ ՕՆԿՈՒՆԿ ԿԿՃԱԱՅՕ ԿԳ ՆԳԽԻԳՈՒԳԻ .IX ,X Գ ՈՕՕԻՑ
 IIIX ՃՈՅՕԿՄԿՕ Գ ՆՃԽՆԻՆՃԽԳ ՕԳՆԳ ,ԳՈԼԳՈԻ ԼՃԿՅԽ
 ,Գ ,Խ ,Կ ,I ,1 ,0 ,0 ,D ,Ք ,Ճ :ԱՅԻ ԿԱՕՄ ՅՅՆ ԳՈՕՈԱՆԳՃ
 ՕԻ ՕԳՈԻԻՕ Գ ԳՕՕ ԱՅԼՆԼԿՅՅՃԱ ՕԻՔՅ ԼԻ ՈՅՅ .Կ ,K ,Յ
 -Լ Գ ԿԿԿԻՑ ԳՕԿԻՃ ՃԿՅԽ Օ Գ ,ՕԳՆԳԼԳԱՈՕԳԱԳ ԳԱ-ԱԳՈԼ
 .ՕԳԿԱԳՆԳՃ Կ

-ՅՑԳ ԿՆՕ ՔՕՃ ,ԱՃԽԿԿԿԿԿԿԿԿՑ ՕԻ ԱԳՈԼ Գ ԳՈԻԻ ՅԻԿԻԱՅ
 ԱԿԽԿԼ Գ ՅՆԳՃԳՕ ՅՆՅԽԻ ԼՆ ԻՈՆՅՃ ՃԿԿԿՈ ԻԳՕԻԽ
 -ՆԿԻՔՅԱՅ ՈՒՄ ԼՆ ՈՕԽ ՕՅՑ ,ԻԿԿԿԿԿԿԿԿԿԿ ԱՃԽՕԻ “ՈՆԿԿՈՒ”
 ՈԳ ՆՃԽՅՅ ԿԳՃՅՅ ԿՆԽՅԽԼԳՃ Ա-Օ Գ .ՕՆԻՅ ՃԱԳԼԱՕԻ ՅՈՆԼ
 .ՕԻԽՅԼԻԱՅ ԼԻ ՕՃ ՆՃԿԿԼՅ

-ԱԿՈ-ԱԿՅՕ-ՕԿՈԻՕ ԿԳՃՅՅ ԿՆԻՅԻ ՑՅԼՆՅՅԱՅԿԿԱՅՕ
 ԿԳՃՅՅ ՕՃՃՕ ԱԿՈԼ Գ .ԿԿԿԳՕՕՕ ԻԼԳԱՈՕԳԱԿԿԿ ՈԳ ԱԿՈԼ
 -ԱՅԻՅԻՅՕ ,ՕՃԽՅՅՅՄ ,ՕՕՕԿՈԻՕ Գ ՈԳՈԳ ,“ՕՃՃՕ ՕԿՈԻՕ”
 -ԳՑԱԳՕԱԳ ՕՕԼԿԿԿԿՕԻՅԽ ,ՕՃԼՆՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ ՕԳԿԱԳՆԳՃ ՕՅՑ
 ԻՆԿԿԻՕՅՅՅՅՅ ՆՃԽՆԽ ՃՈՅՕԿՄԿՕ Գ ՆԳՔՕՃԳ ԿՆԻՑ ,ԱԿՄ
 .ՑՅԻՕՅՔԻ

ተክክል ገንዘብ ላይ ተጽዕኖ ለሚያሳድረው ላይ ማሳሰቢያዎችን ጋራ
ላ ማዕከላዊ ለገንዘብ ላይ ጽንፈኛ ማሳሰቢያዎችን
“ላይ ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን

ገንዘብ ላይ ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
(ገንዘብ ላይ ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን

-ላይ — ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
-ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን — ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
.ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን

-ገንዘብ ላይ ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
ገንዘብ ላይ ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
-ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
-ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
...ማሳሰቢያዎችን

ተገንዘብ ላይ ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
-ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
-ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
-ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን ማሳሰቢያዎችን
...ማሳሰቢያዎችን

“.t0H30 9Y101 3M1 (YH403M1) M3X30Y4XH 3Y43M3 ,3033M
.3Y43Y4M M4M30 30Y1H30X 3A33X 3A33 H4 330 4

M30H10 33X03H331 1A4Y1M4410 .1 03H)10D4H4 9Y101 4
H4 33X33. :Y3Y33M31 4 04H4H44444 #1 M31M4H41 A3
Y1Y1X4Y 4333Y1A1 9Y101 4 03Y4Y30 A333 34X1A4M34H4X4

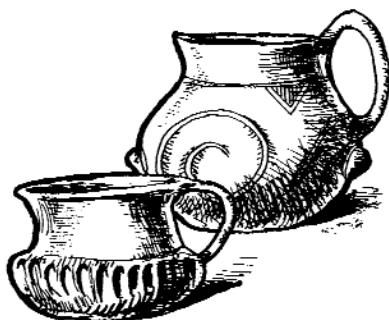
“.04)04H10 9Y101 33 14 Y43M4Y43 Y134 ,04Y4M
,YH403M1 H4 Y33033 313H 3330M31 A414Y4 33M4Y43 4 Y1
,333 ,9Y101 Y33M 333M31A4A3Y333 3H33M31 33Y1 033
-013Y1314) A3Y4H1M330A4M30H 4 .M3 ,033033333M3 H4M4
-10 3134M4 34X333H33 1Y3H33) 4 #4M ,YH403M1 1A3M
.0K4H403M1 ,03A1H30 ,0313H H4M4 3Y43Y4M 33A4Y1M44

A3D3H1X 33 33X13H 40133H0 03331 101H 4
,0133M31 3H30 3Y333YH3Y “H4333 330033 3133A43H33. .
M3X1A4H3A3H3M Y3333 A1A14314) 9Y101 4 Y3334
-1303331 143 4 #33 ,3YH3331M30 A1333 3M14M 1H4M30
34X44M13X 3M3M 33333 313A4443 Y33M33 033H4M
.03YH1H3 (34X4H4M 413X)

-1M A1 Y3A3A1Y333H3 40133H0 4 31 ,H4333 4 04H 33)
-41 Y13 ,03H3X33 M1413Y 44) 3403 34 ,0303333 04Y4Y
.M3 01H33A1 0331Y333H3 Y4M4X 34X1H3 #4M 03H40 3X
A3H33A3 A3 343 1033H4M13 1X33A30 03Y31 1H3X33A
-143 4 ,4M3H A33 Y333M31 YD43M334Y 33X-VXXXXXIIIIV3
-H3 .M33311 M3H4H4333-3H33M4 Y3H333) 03331 A3333) 1341
-4H1 H4. :3X 1H3333 M4Y441333 3H330Y3M30 4 Y3A33333Y
H333A A3333) 4 A134) 143 H4 133 34Y3H4 H4333 A3Y
-33 X3334) 04H A3 Y3334H43 34X403YH1X M3A4Y3H333)
-M4 03A4Y4Y013X 03Y11Y33 101H 4 33A3Y3H33M33) ,03A3M
“.3M3 M31H30 M4M4A4A3Y43M40

Ա՛տ գԼԳՆԳՑԱԳՕԱԳ ՉԱԳՄ յԳՈՂԱ “ՕՇԼԳԿԿՕՒՆԽ...” Գ
 Գ ՅՅՕՅԻՇԻ Գ ՔՉՃ ,ԿՅՑՅԼՉՆՅՆՅԿԿԱՅՑ Գ ԿՆԳ ԳԿԿԳՑԿԿԳԱԳ
 -ԱԳ ԻԼԳԻԳ ՑՉԱԳԿԳՃ ԼՅՑՅՅՅՅՅԿ ԿԿՅՆՅԿՅԱԻՇԻ ԻԳՑ ԽԽՅԻԱՅՑ
 .ՕԳԿԱԳԻԳՃ ԻՉՕՕԳՑԱԳՕ
 ,ՕՇԻԽՉԻ Գ ՕԳՉԱՉՆԳԻԽԳ Ա՛տ ԿԳՉՉՉԻԿ ԳՉՃ ,ԼՅԿԿՅՆՅՅԻ
 ԻԳՄԳ-ՉՃՃ-ԳԿԻՕԻ ԳՉՃ ,ԿԾԿԿ Գ ԿՆԳ ԳՄԿԿԳՑԿԿԳԱԳ Ա՛տ ԱՅՆՆՅ
 ԿԻՅԼԳԼՄԼՉԻՅՔՅ ՕՅՉՕՅՉ Գ ԿԿՅԱՅՑ ՑՅՉ ԱՅՉՕՒՅԻՅԻՅԱՅ
 .ՉԿՕԳՑԱԳԻԳԼԻԳԿ ԻԿԼԱՉԾ Գ ԿԻՑ ,ԻՉԱՉԻԻԳՃ

-ԿԼԱՉԿ ԱԳԻԱ Գ ՕՅՑՅՑ ,ՕՅԻՇԻ Գ ՕՅՆՅ ՕՅԾՅՄԱՅԻ ԻՑԱԿԿԳՃ
 -ՅԻՅ ԻԼԳՄՉԱ ՕԳԿԿՇԻ ԿԳՉԿԿԻԳԱՅՑ ՅԻՅՆՅ ԱՅԽԻԼԳԼՉՉԻ
 ԻՕԱՅԱ ,ԻՑՅԱՅԻ ,ԻԿԼՅԿ ,ՅԻՕԿԻՅԱՅԼԻՄ ՅՆՅՕԱՅԻՅԻ ԱՅՕՕՅԾ
 -ԳԿԻԼՉԿՆԻԽ ԿՅԼՉԼԾՅՕՅՄՅԿ ԻԻՅԽՑՅ ԼՅՑԱՅԿԻՇ ,ԿՉՕՅԱԳԱՑԿԿ
 ,ԿՆԳԻՅԻ ,ՕԳՉՕԿԿԿՉՆԻԽ ՕՃԿԻԻ Գ ,ՕՅՉՕՒՅԿԿԱՅԻՅԻԿԼԳ ԻՉ
 ...ՕՅՆՅՕՅԿԻՇ ԱՅԻԱԳԻԱ Գ ՕԳԿԻՅԱ ՉՉԱԳԻԱՉ ԻԾԾԳ ԿԻՑԳ

ԼՉՆԱՅՈՒԿ

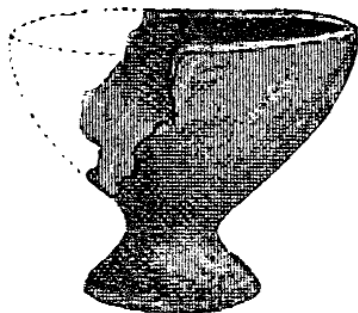
ՋԻՎ ՕՒՔՅ ԻԳ .ՉԿԳՃԿԼԱ ԾՉԻՅ ԳՅԻ ԿՅՕ ՉՅԿԻՇԽ ՉԼԿԳՃ Գ
 ԻԱԿԻԿՕ ՄՅ ՋՎՋԻՎ ՕՒԼԳՑ Գ ,ԱՅԻԳՕԳԱԻԿԿԿԿ ԻԱԿԻԿՕ ՄՅ

-Ի՞նչ օրհնություններ անում եք այսօր և ի՞նչ ամենատարբերակ տոներ
 -Շնորհալից ամեն տարեկան անում ենք զանազան օրհնություններ
 և քննություններ անում ենք ինչպես ինքնին, այնպես էլ ընտանիքի
 անդամներին:

-Շնորհալից անում ենք ինչպես ինքնին, այնպես էլ ընտանիքի
 անդամներին, և քննություններ անում ենք ինչպես ինքնին, այնպես էլ
 ընտանիքի անդամներին, և քննություններ անում ենք ինչպես ինքնին,
 այնպես էլ ընտանիքի անդամներին:

-Ի՞նչ օրհնություններ անում եք այսօր և ի՞նչ ամենատարբերակ տոներ
 անում եք ընտանիքի անդամներին: ...Քննություններ անում ենք ինչպես
 ինքնին, այնպես էլ ընտանիքի անդամներին:

- Badiny Jós Ferenc:** Jézus király pártus herceg (Budapest, 1998)
- Bajkán László:** Fehér lovakról (Debrecen, 2005)
- Bobula Ida:** A magyar nép eredete (Anahita Ninti Kiadó, évszám nélkül)
- Brasinszkij, I. B:** Szkíta kincsek nyomában (Helikon Kiadó, 1985)
- Bunyevác Zsuzsa:** A Szent Grál üzenete (Alexandra Kiadó, 2007)
- Cotterel, Arthur:** Mítoszok és legendák képes enciklopédiája (Könyvesház Kft. 1994)
- Csomor Lajos:** Öfelsége a magyar Szent Korona (Székesfehérvár, 1996)
- Deák Viktória Hedvig O.P:** Árpád-házi Szent Margit és a domonkos hagiografia (Kairosz Kiadó, 2005)
- Dixon, Philip:** Britek, frankok, vikingek (Helikon Kiadó, 1985)
- Dümmerth Dezső:** A titokzatos jelbeszéd – A magyar szent királyok nemzetsége (Panoráma Kiadó, 1989)
- Eliade, Mircea:** Vallási hiedelmek és eszmék története, III. (Osiris Kiadó, 2002)
- Evola, Julius:** A Grál misztériuma (Kvintesszencia Kiadó, 2000)
- Érdy Miklós:** A hun lovas temetkezések (Magyarországért, Édes Hazánkért Kiadó, 2001)
- Fehér Géza:** A bolgár-török műveltség emlékei és magyar őstörténeti vonatkozásaik (Budapest, 1931)
- Fehérné Walter Anna:** Az ékirástól a rovásírásig (Buenos Aires, 1975)
- Forrai Sándor:** Javaslat a Vérszerződést megőrző rovásfeliratos emlékmű felállítására (Kézirat, 1995)
- Forrai Sándor:** Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó, 2004)
- Friedrich Klára:** Attila ifjúsága (Szakács Gábor kiadása, 2000, 2004)
- Friedrich Klára:** Ház a hídon (Szakács Gábor kiadása, 2000)
- Friedrich Klára:** Ház a hídon (In: Friedrich-Szakács: Kőbe vették, fába rótták, 2005)
- Friedrich Klára:** Roga hun király – Kevésbé ismert részletek az európai hunok történetéből (2009)
- Guenon, René:** Metafizikai írások, II. (Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1983)
- Hankó Ildikó:** Nagyságos fejedelmünk háromszáz éve (Magyar Demokrata, 2003/31)
- Horváth Zoltán György–Gondos Béla:** Székelyföldi freskók a teljesség igényével (2001)
- Huszka József:** Turáni magyar ornamentika (Nyers Csaba kiadása, 1996)
- Ipolyi Arnold:** Magyar Mythológia (Pest, 1854, Európa Kiadó, 1987)
- Jung, Carl Gustav:** Emlékek, álmok, gondolatok (Európa Kiadó, 1997)
- Kállay Ferenc:** A pogány magyarok vallása (1861)
- Kiss Irén-Tábori László:** Merre van Arimathea? (Magyar Demokrata, 1997/32)
- Kiss Irén-Tábori László:** A Grál nyomában (Magyar Demokrata, 1997/38.)
- Kőváry László:** Erdély régiségei és történelmi emlékei (1866, Reprint: Horizont Kiadó)
- Kunkovác László:** Ótörök köemberek (Kiállítás ismertető, 1997)
- Kunkovác László:** Kunbabák, köemberek (Thorma János Múzeum füzetek, 13. (Szerkesztette Szakál Aurél. Évszám nélkül)
- Kunkovác László:** Köemberek. A sztyeppei népek ősi hagyatéka (Masszi Kiadó, 2002)
- L. Nagy Lajos:** „A fenséges kert legerősebb fája” (Debrecen, 2003)

Lengyel Dénes: Régi magyar mondák (Móra Kiadó, 1968)

Leontyev–Kapeljko–Jeszin: Kőbálványok és emlékoszlopok az okunyevi kultúrában (Püski Kiadó, 2009)

Molnár József-Simon Györgyi: Magyar nyelvemlékek (Tankönyvkiadó, 1980)

Magyar Zoltán: Rákóczi a néphagyományban (Osiris Kiadó, 2000)

Magyarrá lett keleti népek (Panoráma Kiadó, 1988)

Makkay János: Indul a magyar Attila földjére (Közdok, 1996)

Malory, Thomas: Arthur királynak és vitézeinek, a Kerek Asztal lovagjainak históriája (Háttér Kiadó, 1996)

Mani: Gyöngyénekek (L. Nagy Lajos kiadása, Hajdúszoboszló, 2004)

Matthews, John: Arthur király (Egmont Hungary Kft. Bp. 2004)

Mereskovszkij, D. Sz: Az ismeretlen evangélium (Farkas Lőrinc Imre Kiadó, 1995)

Pap Gábor: Jó pásztorok hagyatéka (Sárosi Kiadó, 2007)

Pálóczi Horváth András: Besenyők, úzok, kunok (In: Magyarrá lett keleti népek, Panoráma Kiadó, 1988)

Ransanus, Petrus: A magyarok történetének rövid foglalata (Európa Kiadó, 1985)

Spineto, Natale: Szimbólumok az emberiség történetében (Officina 96 Kiadó, 2003)

Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás (1909)

Stamler Imre: Avatási beszéd Koppány és Szent István emlékművénél Kupaváron és egyéb kézirat (2001)

Steinbeck, John: Arthur király (The acts of King Arthur and his noble Kings, 1952, Merényi Könyvkiadó, évszám nélkül)

Szakács Gábor: A hun üst titka – Áldozat vagy áldomás (Magyar Demokrata, 2006/27)

Szent Imre hercegnek legendája (In: Magyar legendárium, Magyar Ház Könyvek, 2002)

Szkíta aranykincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban (Kiállítás katalógus, 2009)

Tábori László: Gilgamestől Jézusig (Sárosi Kiadó, 2006)

Télfy János: Görög források a scythák történetéhez (In: Magyarok őstörténete, Pest, 1863)

Tomory Zsuzsa: Magyarságtudományi Értesítő (1996/2)

Tomory Zsuzsa: www.magtudin.org

Torma Zsófia: Sumer nyomok Erdélyben (Buenos Aires, 1972)

Lexikonok

Képek forrásai

Az első külső borítón látható kép forrása: Fehér Géza: A bolgár-török műveltség emlékei és magyar őstörténeti vonatkozásaik (Budapest, 1931)

Az első belső borítón felül: Szkíta aranykincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban (Kiállítás katalógus, 2009) Alul: László Gyula-Rácz István: A Nagyszentmiklósi Kincs (Corvina, 1977)

A hátsó külső borítón lévő felső képet valamint a hátsó belső borító képeit fényképezte: Friedrich Klára

Az alsó kép forrása: Marija Gimbutas: The language of the Goddess (Thames&Hudson, 2001)

Barta József rajza a 22. oldalon

3, 28, 29, 30. oldal: Huszka József: Turáni magyar ornamentika (Nyers Csaba kiadása, 1996)

8. oldal: Dixon, Philip: Britek, frankok, vikingek (Helikon Kiadó, 1985)

10 oldal: Bella Lajos: Újabb soproni leletek (Archaeologiai Értesítő, 1889)

12. oldal: Tomory Zsuzsa: Magyarságtudományi Értesítő (1996/2)

Kiadványaink

Szakács Gáborné, **Friedrich Klára**: tanár, rovásírás oktató-kutató kiadványai:

Szakács Gábor: író, újságíró, rocktörténész, zeneszerző, zenész, rovásírás kutató kiadványai:

Friedrich Klára és Szakács Gábor közös kiadványai

A 2003-ban megjelent Kárpát-medencei birtoklevelünk, a rovásírás c. könyv tartalma

Előszó	5
Friedrich Klára írásai	
A magyarok legrégebbi és legértékesebb kincse...	7
A rovásírás alapfogalmai	17
A rovásírás rövid története és legfontosabb emlékei	25
Thelegdi János és Luigi Ferdinando Marsigli	45
Eltüntetett őstörténetünk	48
A szabályalkotási lázról	59
A két K betű használata	61
Csudabogarak?	73
Kiegészítés Csepregi Ferenc táltos köveihez és palatáblájához	79
A Glozel-i feliratos kővek és csontok	81
Torma Zsófia igazsága	84
Hunok aranya	88
A Margit-szigeti rovásírástól	92
Írhatott-e Árpád fejedelem rovásírással?	98
Cheméz Farkas kiállításának megnyitója	101

Véleménycsokor a rovásírásról	102
Magyar Karácsony	107
Attila vagy Atilla?	111
Versek az Attila ifjúsága című zeneműhöz – rovásírással	111
Néhány olvasói levél	123
Szakács Gábor írásai	
A Kárpát-medencei rovásírásversenyekről	132
A Magyar Rovók és Rovásírók Orsz. Szöv. megalakulása	139
Beszélgetések	
Magyar megújulás – Marác László	146
Ideje megismerni a magyar őstörténelmet: Badiny Jós Ferenc	149
Az ősképek világa: Molnár V. József	157
Találjunk két igaz embert: Badiny Jós Ferenc	162
Gilgames, az égi fokos hőse: Marton Veronika	170
A titokzatos táltos kövek	176
Eleink ismerték az őskinyilatkozatást: Lukács atya	180
A múlt emlékei	187
Koppány emlékezete	192
A halhatatlan és változatlan jel: Varga Csaba	197
Volt egyszer egy finnugor...: Béres Judit	203
Nyelvében él a nemzet: Molnos Angéla	208
Forrai Sándor, a kortárs rovásírás atyja	214
Arckép – Boros Károly írása	219
Az ősi magyar rovásírás néhány betűsora	227
Ajánlott és felhasznált irodalom	233
Képjegyzék	235
Terjesztők	237
Kiadványaink	238

A 2005-ben megjelent Kőbe vésték, fába rótták... c. könyv tartalma

Köszöntő	5
A rovásírás szabályai	6
Friedrich Klára írásai	
Két vers	7
Roga koronája	9
Ház a hídon	26
Tatárlaka titka	48
Kálmán Király varázsgyűrűje	84
Hamisítvány-e a Túróci Fakönyv?	88
A lévai vár rovásírással alaprajza	95
Házsongárd ösvényein	99
A rovásírás fontossága és néhány jelentős képviselője	108
Rovásírás és diszlexia	113
A rovásírás időszerű kérdései	124
Újabb adatok a két „K” használatához	130
Újabb adatok az Eltűntetett őstörténetünkhöz	135
Újabb adatok az Attila-Atilla névváltozathoz	143
Badiny Jós Ferenc két könyvéről	
Mah-gar, a magyar...!	145
Jézus király, a pártus herceg	147
Magyarországon nincs hivatalos környezetvédelem	150
A bőfőgő narancs	157
Olvasói levelek	160
Pogány imák című történelmi zenemű versei	165
Szakács Gábor írásai	
A rovásírás üzenete	180
Őseink útján	185
Példaképeink üzenik	
Forrai Sándor	188
Dr. Molnos Angéla	189
Csepregi Ferenc	190
Beszélgetések	
A kirekesztett: Andrássy Kurta János	192
A radzsasztáni kapcsolat: Aradi Éva	198

Östörténetünk a hagyomány: Badiny Jós Ferenc	203
Kelet titkai: Bárdi László	205
A festőművész: Bodó Sándor	210
Az Irgalom rendje: Bulányi atya	215
Aki a Napisten fényét követi: Dudás Rudolf	220
Hadsereg civilben: Erdős László	224
Hőseink emlékére: Erdős László	230
Camonik és etruszkok nyomában: Gondos Béla	234
Üzenet Égiekhez és Földiekhez: Gyenes József	239
Mese és valóság: Kabay Lizett	244
Az értékmentő: Laki Károly	249
A rézdomborítás mestere: Nyers Csaba	255
Magyar földrajzi nevek a világtérképen: Simon Endre	260
A küldetés: Tokay Rozália	265
Boldog Özséb nyomdokain: Vince atya	270
Palócok Társasága: Z. Urbán Aladár	275
Tudósítások	
Nyíró József öröksége	278
Múltunk fényképei	280
Halld Magyarországot!	282
A Bocskai kriptá titka	287
A csángók kálváriája	291
Ahol megtört a jég	295
Ófelsége a Szent Korona	298
A király palotája	302
Nem mind arany, ami fénylik	307
A magyar nyelv védelmében	312
A Képes Krónika rejtélye	316
A rovásírásversenyekről	321
Kiadvány értékelések	
Az elpusztíthatatlan írás – Írástudó c. újság	327
Szellemi óriás (videó) – Zajti Ferenc	327
Östörténetünk hősei (könyv) – Kertai Zsolt	328
Ókori személyi igazolvány (könyv) – Marton Veronika	329
Olvasói levelek	330
Nincsen uráli finn-ugor nyelvcsalád	331
Szakirodalom	332
Kárpát-medencei birtoklevelünk... tartalomjegyzéke	333
Kiadványaink	334
Forrai Sándor Rovásíró Kör	336
Terjesztők	337
Kőbe vésések	338

A Tászkok-tetőtől a bosnyák piramisokig (2007) című könyv tartalma

Köszöntő	5
A rovásírás ábécéi, szabályai	6
Wass Albert befejezetlen verse	7
Friedrich Klára írásai	
Megalítok a Tászkok-tetőn	8
A rovásírás feltételezett jelképrendszere	50
Rovásírás, runaírás	69
Egy avar orsókarikáról	73
A kijeji felirat	75
Újpesti rovás emlékek	78
Szentkatolnai Bálint Gábor megfejtése a Nagyszentmiklósi Kincsről	80
Pótnyomozás a kiskunhalasi rovásírással pálcák ügyében	84
A rovásírás szó védelmében	91
Kőbe vésott bocsánatkérés	97
Rovásírásunk tovább élése mesterjegyes címereken	102
Az Arvisura egy magyarellenos gúnyirat	104
Hír: Nagy barbár fesztivál színhelye lesz Magyarország	107
Újabb adatok	
a Tatárlaka titkához	109
a két K betű használatához	112

a Túróci Fakönyvhöz	116
az Attila-Atilla névváltozathoz	117
a Magyar Karácsonyhoz	119
környezetünk állapotához	120
Könyvajánlók	
A hun-magyar írás	123
Az ősi magyar rovásírás és mai alkalmazása	124
Megfűjták Lehel kürtjét	125
Rokonszenves rokonság	125
Rejtjel, rovásjel	126
Szakács Gábor írásai	
Beszélgetések	
Angela Marcantonio: A finnugor elmélet végnapjai	127
Bencsik András: Ha látod a múltat, ismered a jövőt	132
Józsa Judit: Magyar nagyasszonyok	139
Kocsi János: Attila fapalotája	141
Kovács János: Ha nem lenne, ki kéne találni	145
Mario Alinei: Etruszk, azaz magyar	147
Novák Tamás: Arckép	152
Pej Kálmán: Több, mint szobor	157
Radics Géza: Aki közel járt a halálhoz	159
Tudósítások	
Attila sírja	164
Csak az kell, ami a miénk volt	170
Mária országa	174
A tétozás béré	178
A fejedelem	182
A keleti kapcsolat	187
Piramisok Boszniában	192
A piramis gyomrában – A múlt üzenete	196
Semir Osmanagic: A piramiskutató	201
A hun üst titka – Áldozat vagy áldomás	205
Költő és hadvezér – Megtalálták Zrínyi várát	209
Tatárlaka titka	213
Bocskai István – A valóságglátó politikus	217
Európa legősibb műveltsége	221
Gloria Victis – Dicsőség a legyőzötteknek	226
Beszédes kövek	229
„Esztergomi falra festett oroszlánok...”	233
Padányi Viktor – A nemzetben gondolkodó történész	237
Yotengrit és a valóság	239
Szigetvár védőieért szolt a harang	246
Az EMP jel titka	250
Gazdag István – Nemzetféltő őseink	254
Kun Ágota – Pogány imák történelmi nagyjainkhoz	256
Könyv-, CD-, kiállítás- ajánlók	
Gönczi Tamás: A rejtelmes 'sziget'	258
Józsa Judit: Ihletadó asszonyok	258
Nyíró József: A székelkek végzete	259
Orbán Éva: A bolsevik aljasság	260
Szőke István Atilla: Gondolatok a Pilisről	261
Tarics Péter: Búfelejtő dallamok	261
Z. Kárpát Dániel: Élhető Magyarország	262
A rovásírás versenyek	263
A Rovásírásverseny vendégkönyvéből	266
Friedrich Klára előadásai	269
Kiadványaink	270
Kárpát-medencei birtoklevelünk, a rovásírás (Tartalom)	272
Kőbe vésték, fába rótták... (Tartalom)	273
Ajánlott szerzők, művek, újságok	275
Terjesztők	276
Forrai Sándor Rovásíró Kör	277
A Forrai Sándor Rovásíró Kör Napja	278
A honlap hírei	280

Képek a bosnyák Hold piramisról	281
Rovásírás olvasógyakorlatok	283

A 2008-ban megjelent Ősök és írások c. könyv tartalma

Előszó – Szakács Gábor	5
Két rovásírás betűsor	6
Friedrich Klára: Vers rovásíró gyerekeknek	7
Friedrich Klára írásai	
Torma Zsófia, egy asszony a magyar régészet szolgálatában	8
Papok és tanítók a rovásírás fennmaradásáért	25
Forrai Sándor munkássága	40
A Kárpát-medence legrégibb rovásírásos emléke	45
A Kárpát-medence, a bosnyák piramisok és Glozel	47
A bosnyák Nap piramis jeleinek néhány párhuzama	53
Feltételezéseim a bosnyák piramisokkal kapcsolatban	56
Rovásírás és balkezesség	59
Kőkori játéktárgyak	69
Betiltott jelképek	75
Az Ég fiai	84
A Phaisztoszi Korongról másképpen	95
Hogyan jöttünk a 3600 éves Phaisztoszi Koronggal?	101
Rovásfelírtos, madár alakú tárgy Pomázról	102
Torma Károly cserepei	105
Rovásírásos lándzsavég	109
Rovásírás Mátyás király korában	116
Táltosok hagyatéka	122
Egy mángoló „olvasása”	129
Még látható rovásemlékeink	131
A székyderzsi téglavovásfelírata	138
Újabb adatok a két K betű használatához	140
Újabb adatok a „Csudabogarak”-hoz	144
Újabb adat a Tatárlaka titka című íráshoz	151
Újabb adatok a Megalitik a Tászok-tetőn című íráshoz	152
Emlékezzünk Ajtony vezérre!	160
Károly Róbert aranyforintja	161
A Szkíta-Hun-Pártus-Avar-Magyar Nemzeti Örökség Díjról	163
Dr. Fodor Ferenc kéziratáról	168
Nyugdíjasok	171
Szegény magyar nyelv!	173
Szakács Gábor írásai	
A kortárs rovásírás Atyja	174
Rovásíráversenyek – elődöntők	177
Szakdolgozatok a rovásírásról	179
Beszélgetés Semir Osmanagiccal	182
Jelentés a piramisból	188
Piramis vagy a természet csodája?	193
Tájékoztató a bosnyák piramisokról	198
Beszélgetés Tomory Zsuzsával	200
Michelangelo Naddeo az írásbeliség bölcsőjéről	206
Rovásírás és Unicode	210
Dobó István nyomában	214
Dobó István újratemetése	219
Marsigli, Magyarország fölfedezője	223
Akit háromszor temettek: Janus Pannonius	227
Baranta, a magyar harcművészet	231
Élő rovás	235
Rovásfelírtos helységtáblák	237
Rákóczi él	244
A Rákóczi él lemez támogatói	249
Göncziné Orbán Ildikó: Búcsú Molnos Angélatól	252
Kormos Krisztián: A kiskunhalasi rováspálcák	254
Rovásírás olvasógyakorlatok	258
Friedrich Klára: Utószó	271
A Forrai Sándor Rovásíró Kör	275

Friedrich Klára és Szakács Gábor előadásai	277
Kiadványaink	278
Terjesztők	279
A 3 könyv tartalomjegyzéke	280

A 2009-ben megjelent Roga hun király c. könyv tartalma

Előszó	5
Roga hun király a gesztákban, krónikákban és történelemkönyvekben	7
Saját írásaim Roga hun királyról	36
A történelmi kor Roga uralkodásának táján	39
A kereszténység és a hunok vallása	41
A hunok igazságot szolgáltatnak	50
Hun szokás volt-e a koponyatorzítás?	52
A hunok írása	55
Roga hun király névváltozatai	62
Kinek a szobra?	69
A Terv és a Szövetség	71
Ozorán temették-e el Roga hun királyt?	75
Roga hun király életművének méltatása	86
Roga utódai: Edikon, Odoaker, Oklan-Telan	90
Szakirodalom	107
A képek forrásai	113
Mellékletek:	
Rovásírás olvasógyakorlat	115
Friedrich Klára és Szakács Gábor előadásai	123
Kiadványaink	124
Terjesztők	125
Könyveink tartalomjegyzéke	126
A Forrai Sándor Rovásíró Kör és honlapja	133

A 2009-ben megjelent Tatárlakától a bosnyák piramisokig c. DVD tartalma

DVD 1. – 127 perc	
A kaland elkezdődik DVTV 2006/26	
Tatárlaka titka DVTV 2006/35	
Rovásjelek az alagútban DVTV 2006/45	
Visokoi élmények: Demeter Zoltán – Víg Sándor	
Boszniai fényképtár	
DVD 2. – 151 perc	
Tatárlakától Visokoig	
Friedrich Klára előadása 2007. január 21. *	
A vratnicai tumulusz DVTV 2007/25.	
Beszélgetés Semir Osmanagiccal 2007 június (Szakács Gábor)	
A sarajevo-i tudóstánácskozás (Szakács Gábor)	
A bosnyák Nap piramis jeleinek európai összefüggései (Friedrich Klára)	
Semir Osmanagic magyarországi meghívása	
Semir Osmanagic Dobogókőn – 2009. február 28.	
Semir Osmanagic Budapesten – 2009. február 28.	
MOM előadás	
Visoko honlapja: www.piramidasunca.ba	
*klip: Szakács Gábor – Friedrich Klára: Turáni tölgy	
Szakács Gábor – Szőke István Atilla: Rováshimnusz	

A 2010-ben megjelent Írástörténeti áttekintő magyar szempontból c. könyv tartalma

Előszó	6
Mi az írás?	8
Vegyük komolyan!	8
Időrend, sorrend	9
Az írás előzményei	
Emlékeztetők	11
Tárgy írás	11
Az írások főbb csoportjai	
1. Képirás	12

2. Fogalomírás	13
3. Szóírás	13
4. Szótagírás	13
5. Betűírás	13
A képirástól a szótagírásig	
Sumer írás	14
Az ékírás megfejtése	16
Elamita (méd-szkíta írás)	18
Egyiptomi írás	19
Kínai írás	21
Indus-völgyi pecsételők	22
Krétai írás	23
Hettita írás	25
Azték és maja írás	26
Japán írás	27
Húsvét-szigeti írás	28
Afrikai írás	29
Ausztráliai írás	31
Hittérítők írása	32
Betűírások	
Az ősi magyar rovásírás	34
Rovásírásunkról idegenek és magyarok	36
Rovásírásunk néhány emléke	39
Rovásírásunk kialakulásáról és terjedéséről	45
Miért maradt fenn kevés rovásemlékünk?	47
Az írás Kárpát-medencei eredete	48
További betűírások	
Ugariti ékírásos betűírás	51
Pelazg írás	52
Föníciai írás	53
Etruszk írás	54
Görög írás	56
Arami írás	57
Héber írás	57
Indiai írás	58
Latin írás	59
A latin betű továbbfejlődése	60
Nabateus írás	60
Kelta írás – Ogham	61
Ibériai írás	62
Meroei írás	63
Germán írás	64
Arab írás	65
Türk írás	66
Ujgur írás	67
Szláv írás	68
Szomáli írás	70
Az írástörténet mostohagyermekai	
Mas d’Azil	71
Glozel	72
Viszokó	73
Az írások gyökere és anyja	75
Táblázatok	77
Kisszótár	81
Szakirodalom	82
Az ábrák forrásai	85
A külső és belső borítók képeihez	88
Mellékletek	
Rovásírás olvasógyakorlat	90
Friedrich Klára és Szakács Gábor előadásai	95
Kiadványaink	96
Könyveink tartalomjegyzékei	98
A Forrai Sándor Rovásíró Kör és honlapja	107

**Szobor
Sarmizegetusa-ból.
Bővebben
a 24. oldalon.**

**Szobor Szászvárosból.
Bővebben
a 23. oldalon.**

A magyar múlt emlékeinek igazgyöngyeit szétszórták, sárba taposták, újból össze kell gyűjtenünk és megtisztogatnunk. A Grál legenda magyar vonatkozásai is igazgyöngyeink közé tartoznak. A Grállal kapcsolatos alapvető tud-

nivalók és a főként magyar művek rövid bemutatásán túl, miben nyújt újat ez a könyv? Többek között pontokba szedi a magyar vonatkozásokat, megoldást kínál a Grál szó eredetére, a sztyeppe csészetartó szobrokat Grál hordozó jelképeknek tekinti. Mindez gazdag képanyag kíséretében és rovásírással is olvasható.

